

GIOTTO
Renaissance was Lapis Lazuli blue

BLUE JEANS
Industrial Revolution was Indigo blue

YVES KLEIN
Twentieth century was IKB

TARPAULIN
Now is Tarpaulin blue

— Marie Julia Bollansée 2016

MARIE JULIA BOLLANSÉE

**TARPAULIN
BLUE**

WATERFIELD ROAD
photographs, Mumbai 2014

TARPAULIN BLUE © Marie Julia Bollansée 2016

Lapis Lazuli and Indigo are the two enchanting families of blue of which all later blue shades are descendants. Lapis Lazuli has a crystalline origin, it was made by pulverizing the precious stones from Afghanistan. The original Indigo is vegetal, as it is produced from indigo-plants through an intensive rotting process. International Klein Blue, Yves Klein's Ultramarine blue paint, the most brilliant incarnation of the old Lapis Lazuli, consists solely of chemicals. Tarpaulin blue has no fabulous ancestor, nor does it have a precedent in nature or a patented synthetic formula. I became aware of the existence of a new blue, Tarpaulin blue, during my residency in Mumbai, where blue tarpaulins are used for everything. From then on, I became alerted by tarpaulins almost everywhere and everyday. Tarpaulins are the universal emergency solution and the primary shelter for people around the globe. Tarpaulin blue occurs in infinite variations (like the hydrangea in my mother's garden). There are as many Tarpaulin blues as there are situations in which people use the (blue) tarpaulins. Tarpaulin blue is changeable, it alters and fades through use and it is pigmented through the necessity in **people's lives**. Tarpaulins penetrate my work and become bearers of meaning. I perceive the colour Tarpaulin blue as a sign of the times, as **now-blue**.

TARPAULIN BLUE © Marie Julia Bollansée 2016

Lapis Lazuli en Indigo zijn de twee koninklijke blauwe families waarvan alle blauwtinten afstammen. Lapis Lazuli heeft een kristallijne oorsprong, het werd verkregen door edelstenen uit Afghanistan te verpulveren. Indigo is origineel plantaardig, het wordt uit indigoplanten gewonnen door een intensief rottings- en gistingsproces. International Klein Blue, het briljante Ultramarijn blauw van Yves Klein, met een intensiteit verwant aan het oude Lapis Lazuli, is een zuiver synthetische verf. Tarpaulin blue lijkt geen fabuleuze voorouders te hebben, geen voorbeelden in de natuur, en het heeft geen gepatenteerde chemische formule. Ik heb het nieuwe blauw, Tarpaulin blue, ontdekt tijdens mijn residentie in Mumbai, waar blauwe dekzeilen voor alles gebruikt worden. Sindsdien trekken ze mijn aandacht écht overal, elke dag. (blauwe) Dekzeilen zijn de universele noodoplossing en de primaire schuilplaats voor de mensen overal op de wereld. Tarpaulin blue verschijnt in oneindig vele tinten (zoals de hortensia's in mijn moeders tuin). Er zijn even vele Tarpaulin blue's als er situaties zijn waarin de mensen (blauwe) dekzeilen gebruiken. Tarpaulin blue is veranderbaar, het past zich aan door het gebruik, het wordt gepigmenteerd door de noodzakelijkheid in de **mensenlevens**. De blauwe dekzeilen dringen in mijn werk binnen, en ze zijn betekenisdragers. De kleur 'Tarpaulin blue' beschouw ik als een teken van de tijd, als het **nu-blauw**.

— Marie Julia Bollansée, 2016

Marie Julia Bollansée
 TARPULIN BLUE
 edition by EVA STEYNEN.DEVIATION(S) 2016
 www.deviations.be

Marie Julia Bollansée	1
Tarpaulin Blue	38
Bombay Conversations	162
The Outer Spine Exercise	204
Elegy	
ESSAYS	
Veeranganakumari Solanki Jamwal	
Blue from Bombay	13
Blauw uit Bombay	17
Eva Steynen	
Nomadisch Blauw	53
Nomadic Blue	57
Roger D'Hondt	
Gevoelwaarden en transcendentie in het oeuvre van Marie Julia Bollansée	109
Affect and transcendence in the oeuvre of Marie Julia Bollansée	113
POETRY	
Inge Braeckman	
Sky Shelter	181
Sky Shelter	185

ROBOT PROTOTYPE sculpture, 2016
knitwork in sheep's wool
blue tarpaulin
85 x 30 x 9 cm

SURVIVAL KnIT performance

Walter Van Beirendonck's store Antwerp, 12-4-2003, 4pm- 7pm

in 'Chemistry' curated by Narcisse Tordoir

black fat sheep's wool, iron needles, wooden chair, mixed blue pigment

Jim Bollansée, camera

Joëlle Meerbergen, assistance

photo: Ronald Stoops

PEANUT

SKELETON videoperformances, 2013
To the Absent Audience
1'35" and 1'23"
prosthesis, white bodypaint

BAOBAB photograph, 2016

There is an old Baobab tree growing at the side of Waterfield Road in Bandra. This must be the oldest tree in Mumbai. Its big trunk is hidden behind food stalls and a bustle of people. I passed it by many times before I noticed it.

Er groeit een oude Baobab aan de rand van de drukke Waterfield Road in Bandra; hij zou de oudste boom in Mumbai zijn. Zijn dikke stam is verborgen tussen de eetkraampjes en de mensenchaos. Ik ben er verschillende keren achteloos gepasseerd voor ik hem opmerkte.

BAOBAB videoperformance, 2016
 To the Absent Audience
 2'10"
 blue tarpaulin, yew roots, black bodypaint

Blue from Bombay

VEERANGANAKUMARI SOLANKI JAMWAL

Veeranganakumari Solanki Jamwal (Mumbai, 1985) is an independent curator and art-writer based in Bengaluru, India. She studied English Literature and holds post-graduate diplomas in Indian Aesthetics, Art Criticism and Theory and an MA in History. She was a participant of the first Gwangju Biennale International Curators' course. Her curatorial experience has involved research, curating and co-curating exhibitions on emerging Indian, Asian and international artists and art practices, in India as well as internationally. She is currently the India correspondent for Flash Art International and has contributed papers and articles to several international art journals and publications.

Blue, Tarpaulin blue – on the roofs, in the market, on boats, on buildings, over people – everywhere... It first became evident in Mumbai (Bombay), then Belgium, then Italy, and now, it is omnipresent.

There are always preconceived notions, which we carry with us when we travel to a new city or space. We arrive at places expectantly – and this either leads to disappointment or delight. These are influenced by memories or things we may have read or heard that impact the unbiased element of surprises.

A melting pot is a place where everyone is accepted for who they are; it is a place where cultures merge and differences dissolve; a place where hopes are high and dreams are achieved – this is BOMBAY – the city accepts you, if you accept her.

In November 2014, Marie Julia Bollansée arrived in India for a residency in Mumbai at *'What About Art?'*, with a notion of being uprooted in an unknown land and rediscovering herself. Instead, she was deeply drawn back to her youth and memories of her younger days in Belgium that were influenced by the hippie culture and objects from India. She found familiar memories from her childhood in Antwerp around Mumbai. With her keen interest on discovering the city through its people, she wandered, absorbed and plunged into this melting pot.

Bollansée describes her experience in Mumbai as one that deepened her insight into her work and outlook on society. She was struck by the contrast in which differences co-exist as reality in India, as compared to Europe where differences of class, rich and poor are covered over the surface, but are a silently bubbling under. Mumbai also made the artist bolder with experimenting with her works and expressing her views. It made her comprehension of the Western society clearer along with everything else around her. The images and videos she gathered in Mumbai lead to a series of video performances. These video performances from the series *'Between ... and Here and Now'* are more complicated than any that she has done thus far. The experience left her with the confidence to include elements such as wool, steel and other props along with the blue tarpaulin.

Bollansée's early works were set in nature and gardens. She relates this to being a mother of three children, where her daily surroundings reflected in her works. Once she felt the freedom to allow other influences into her works, she began to travel a lot more. Her exploration of places and cities began during a residency in Paris in 2012, following which she has explored and experienced many cities. The artist absorbs these places and lets her observations speak through her work.

Just across the window from where she lived in Mumbai, the blue tarpaulin, which sheltered and housed a group of men, drew her attention. The blue then crept into the artist's vision, at first slowly and then all of a sudden, this attraction, went on to thread together Bollansée's exploration of Mumbai, and eventually other cities and her own artistic practice.

The colour blue has been recurrent in Bollansée's work over the past fifteen years. The first appearance it made in performances was in *'BODI, printing the wall'* (1999), which was inspired by a family trip to Ethiopia. Here, the artist became familiar with members of an Ethiopian tribe, who paint their bodies blue during rituals. This work was followed by *'House'* (2002), which was inspired by the medieval mystic

Hadewych and Boticelli's *'Venus'*. The first blue-knitting experience that combined blue with wool was in the shop of designer Walter Van Beirendonck, *'Survival KnIT'* (2003). A lot of Bollansée's early drawings and sculptures also included this colour.

The influences of blue, root from the Lapis Lazuli stone used to derive the colour blue during the Renaissance, to the synthetic Indigo blue, prominent during the industrial revolution, which is when blue jeans were invented. The Tarpaulin blue that now takes over cocoons both these blues. However, the artist's perception of blue also changed along with her experience in Mumbai and the use of blue tarpaulins. The association of the tarpaulin though it is not necessarily a joyous one, always acts as a supplement for survival, shelter and protection. Houses, firewood, boats, fugitives, they all use it for the sole purpose of shelter. The artist's choice to work with this material as a primary focus of her on-going works reflects her way of looking at and embracing reality. Though a vibrant contrast to city landscapes, this stark blue sheet also exposes the vulnerable sheltered objects and beings under it.

'Waterfield Road' (2014), was Bollansée's first video performance after the Mumbai residency in the series *'Between Bombay and here and now'*. This work is more literal compared to later performances, and includes a metal frame and sheep's wool to contextualise the open blue tarpaulin house of the workers on the terrace, filmed silently. This video performance gives rise to several questions that are further addressed in the artist's work and the manner in which she observes and gathers images of a city. There is a sudden awareness of a sense of always being surveyed, tracked and watched, unaware – even in the private shelter of our homes. The same props appear in *'Arabian Sea'* (2014), where the artist's performance against the blue tarpaulin hut mimics the fisherwoman drying her day's catch unaware of the fact that her actions are being recorded. The distant sound of traffic puts into perspective the city by the seaside. The fish link to another of Bollansée's video performances with Mumbai – *'Khar Danda'* (2015). Here the blue tarpaulin sits behind the fisherwoman, while she cleans and cuts the fish. The artist on the other hand, creates an action of almost undoing this act of killing and cutting. In a more recent work from the series, *'Pali Naka'* (2015), the artist's performance immediately comments on the layered looped video of ladies dressed in *burkhas* and 'face scarves' jumping into an auto-rickshaw. A satire on contemporary dialogues about the act of covering and uncovering identity, the video begins with the artist clad in cotton bandages. As the performance progresses, the looped background video does not change, but the artist is completely uncovered and exposed with just the blue tarpaulin in front of her – will this provide shelter and protection from silent onlookers?

As a viewer of the video performances, it appears as though Bollansée is a layer that has merged with the video, and what we see is through her keen sense of observation and perception. The artist uses her body as a medium or material for her work. This act could link back to her background and formal training as a sculptor. Her actions may in some way attempt to connect with situations and people she has filmed. She disconnects with herself and through her body and performances, attempts to represent the human being in the current situation of the world. We become silent observers, intruders, and spies... almost. In the progression of her work from 2014 to 2016, the artist's movements in reaction to the video in the performances has decreased and she allows the presence of her and the blue tarpaulin to travel the layered scenes silently.

The video performances from the series *'Between... Here and Now'* (2016) in Mumbai (*'Carter Road'* and *'Byculla'*), Rome, Pompeii, New York, Stromboli and Budapest, Bollansée's body layers itself as one with the video. Her actions are more muted as a silent yet omnipresent being. These performances relate to perhaps an evolution of the series, in which the artist does not find it necessary to add any other materials, other than her as a layer. The stillness and right juxtaposition within the video are loud enough to highlight the presence of being watched silently – always.

— In her series *'To the Absent Audience'*, Bollansée directly addresses the fact that these performances are being watched in various cities and countries by people who she may not know are her audience. Early experiences of being the subject of her husband's photography experiments also reflect in this series with the simplicity and minimal use of surroundings and props. The sculptural and ritualistic elements of these videos depict the artist's concerns with the world around her, which are sheltered by blue tarpaulin sheets. *'Bache'* (2015), exposes the beauty of hydrangeas from Bollansée's mother's garden. In fear of them being destroyed, they are sheltered and cared for with the significant blue tarpaulin. Similarly in *'Tarpaulin'* (2015), the artist places wax dolls from the Mount Mary Church in Bandra, Mumbai in an altar-like vitrine and covers them with blue tarpaulin for protection. These dolls are offered in the Church for protection and blessings; however, they, too, need to be protected. The blue tarpaulin is a universal sheet for providing protection, maybe even for cultures.

— For an artist, whose works are deeply rooted in observations and connections with people and cultures, the blue tarpaulin becomes a universal connection. When reading about new cities, Bollansée says that it is through writers of a country or city that she explores a place, and not tourist guides. There may be the chance of missing out on things, but there is a greater chance of experiencing people and local scenes. Her passion to connect with people and different cultures led to *'Bombay Conversations'* (2014), which gave the artist the opportunity to meet more people, to move around the city and, at a more spiritual level, be able to understand and connect with those who speak a different language. (This is a project that Bollansée intends to repeat and allow to grow in other cities.) The connection with spirituality in Bollansée's practice, threads back to her use of sheep wool. This material has been a part of the artist's work over the past fifteen years, in dresses and video performances. Her most recent project *'Robot Factory'* (2016) brings together people, wool and blue tarpaulin. We associate robots with programmed machines that perform tasks and recently, have been attributed with artificial intelligence to make what may be considered rational decisions. However, Bollansée describes her *'Robot Factory'* as one that is equipped with AS (Artificial Spirituality) by the coming together of a group of people who collectively knit to create robots. In this contemporary world where technology overrules personal relationships, these knitted robots lay to rest on blue tarpaulin sheets after accomplishing the task of activating humaneness...

Bengaluru, August 2016

Blauw uit Bombay

VEERANGANAKUMARI SOLANKI JAMWAL

Sara Eelen, vertaling

Blauw, Tarpaulin (dekzeil) blauw – op de daken, op de markt, over boten, op buildings, over mensen – overal... Het is haar voor het eerst opgevallen in Mumbai (Bombay), daarna in België, Italië, en nu, nu is het overal aanwezig.

— We dragen altijd een voorgevormd beeld met ons mee wanneer we naar een nieuwe stad of plaats reizen. We komen er aan vol verwachting – en dan worden we teleurgesteld of verrukt. De beleving wordt beïnvloed door onze herinneringen en door dingen die we ergens gelezen of gehoord hebben en die het onbevangen verrassingselement verstoren.

Een smeltkroes is een plaats waar iedereen geaccepteerd wordt zoals hij of zij is; het is een plaats waar culturen vermengen en de verschillen oplossen, een plaats vol grote verwachtingen waar dromen uitkomen – dit is BOMBAY – de stad accepteert jou, wanneer jij haar accepteert.

— In november 2014 kwam Marie Julia Bollansée in India aan voor een residentie in Mumbai in *'What About Art?'*. Ze was van plan om in dat onbekende land een *'ontwortelings-oefening'* te maken, ze dacht naar een stad te gaan waarmee ze geen culturele links had. Maar in plaats daarvan kwam ze in Mumbai haar jeugd in België, die sterk werd beïnvloed door de hippiecultuur, terug tegen. Herinneringen aan haar jeugdige tochten door Antwerpen, de kleding uit India die ze toen droeg, de vertrouwde geur, ze herkende het allemaal in de straten van Mumbai. Gedreven door haar vinnige interesse om de stad te leren kennen via haar mensen, wanderde ze, absorbeerde ze en dook ze in de smeltkroes.

Bollansée beschrijft haar ervaring in Mumbai als één die het inzicht in haar eigen werk verdiepte en haar maatschappijbeeld verscherpte. De enorme contrasten die in India naast elkaar bestaan, alsof ze normaal zijn, choqueeerden haar; het deed haar de vergelijking met Europa maken, waar het schrijnende verschil tussen rijk en arm gemaskeerd wordt aan de oppervlakte maar heftig fermenteert in de onderlaag. Mumbai moedigde de kunstenaar ook aan tot het experimenteren met haar werk en tot verduidelijking van haar standpunten. Mumbai verhelderde haar perceptie van de Westerse samenleving en stelde alles rondom haar scherper. De beelden en video's die ze verzamelde in de stad leidden tot een reeks videoperformances in de serie *'Between ... and Here and Now'*. Dit werk is gecompliceerder dan al het voorgaande. De ervaring spoorde haar aan om materialen als wol, staal en andere rekwisieten te implementeren, gecombineerd met het blauwe dekzeil.

— Bollansées eerdere werk situeerde zich in de natuur en in tuinen. Ze schrijft dit toe aan het feit dat ze moeder is van drie kinderen en dat haar dagelijkse omgeving gereflecteerd werd in haar oeuvre. Zodra ze de vrijheid voelde om andere invloeden toe te laten in haar werk begon ze meer te reizen. Haar exploratie in plaatsen en steden begon tijdens de residentie in Parijs in 2012 en daarna reisde ze naar vele andere steden. De kunstenaar absorbeert deze plekken en laat haar observaties spreken via haar kunst.

— Tegenover het raam van haar woonplaats in Mumbai trok het blauwe dekzeil, waaronder een groep mannen leefde en woonde, haar aandacht. Het tarpaulin blauw kroop onder de huid van de kunstenaar, in het begin traag, en dan plots aanzwellend tot een begrip dat Bollansées exploratie van Mumbai en eventueel andere steden én haar artistieke praktijk omcirkelt.

De kleur blauw keert steeds terug in het werk van Bollansée van de voorbije vijftien jaar. Het verscheen voor de eerste keer in een performance in *'BODI, printing the wall'* (1999), het werk geïnspireerd door de reis met haar gezin naar Ethiopië. De kunstenaar leerde daar de Ethiopische stam, de Bodi, kennen die hun lichamen blauw beschilderen voor rituelen. Dit werk werd gevolgd door *'House'* (2002), geïnspireerd

door de middeleeuwse mystica Hadewych en Boticelli's 'Venus'. De eerste blauwe brei-performance, die blauw en wol combineerde, was in de shop van designer Walter Van Beirendonck, *'Survival KnIT'* (2003). Vele van Bollansées vroege tekeningen en sculpturen bevatten eveneens deze kleur.

De blauwe invloeden beginnen bij de Lapis Lazuli, die de grondstof was voor het blauw van de Renaissance, en evolueren naar het synthetische Indigo blauw dat alles kleurde tijdens de industriële revolutie, toen de blue jeans werd uitgevonden. Het Tarpaulin blauw dat nu de hoofdrol krijgt incorporeert de ziel van beiden. De ervaringen in Mumbai en het gebruik van de dekzeilen veranderden bovendien de perceptie van blauw bij de kunstenaar. Dekzeilen roepen altijd associaties op, niet noodzakelijk vreugdevolle, met overleven en het zoeken naar bescherming en onderdak. Huizen, brandhout, boten, vluchtelingen, ze worden er allemaal mee beschermd en bedekt. Wanneer de kunstenaar kiest om dit materiaal als een primaire focus in haar werk te plaatsen, reflecteert dit haar kijk op de realiteit en hoe ze deze omarmt. In een vibrerend contrast met het stedelijk landschap toont dit felblauwe zeil vooral de kwetsbare objecten en de mensen die eronder zitten.

— *'Waterfield Road'* (2014) uit de serie *'Between Bombay and here and now'* was Bollansées eerste videoperformance na haar residentie in Mumbai. De boodschap hierin is letterlijker vergeleken met de latere performances. Een metalen kader en schapenwol contextualiseren het open huis van de arbeiders op het terras —gebouwd met blauwe dekzeilen—dat ze in het geheim filmde. Deze videoperformance wekt verschillende vragen die later terugkomen in het werk van de kunstenaar en toont haar manier van observeren en beelden verzamelen in een stad. Plots overvalt je het gevoel dat je altijd geanalyseerd, gezien of gevolgd kan worden, onbewust, zelfs in de beschermd privacy van een huis. Dezelfde rekwisieten verschijnen in *'Arabian Sea'* (2014), waar de performance van de kunstenaar tegen de hut gebouwd uit blauwe dekzeilen, de vissersvrouw uitbeeldt die haar vangst van de dag droogt en zich er totaal niet van bewust is dat haar bewegingen gefilmd worden. Het verre geluid van verkeer plaatst de stad aan de zee in perspectief. De vis legt de link naar een andere videoperformance van Bollansée, *'Khar Danda'* (2015). Hier hangt het blauwe dekzeil achter de vissersvrouw, die de vis kuist en in stukken hakt. De kunstenaar creëert in dit geval een beweging die de act van het doden en snijden van de vis bijna ongedaan maakt. In meer recent werk uit deze serie, *'Pali Naka'* (2015), is de performance van de kunstenaar een rechtstreekse commentaar op de gelaagde videoloop waarin vrouwen, gekleed in *burkhas* en 'face scarves', in een taxi-riksja springen. Als een satire op de actuele dialogen over het bedekken en ontdekken van identiteit, begint de video met de kunstenaar die in katoenen windels gewikkeld is. Tijdens het vorderen van de performance, de achtergrondvideo blijft onveranderd doordraaien, wordt de kunstenaar daarentegen steeds naakter en helemaal blootgesteld met alleen nog maar het blauwe dekzeil tegenover haar – zal dat een schuilplaats en bescherming bieden tegen zwijgende toekijkers?

— Als toeschouwer van de videoperformances lijkt het me alsof Bollansée een laag is die vermengd is met de video, en dat wát we zien door haar scherpe waarnemingszin en heldere perceptie wordt gestuurd. De kunstenaar gebruikt haar lichaam als medium of materiaal voor haar werk. Dit kan gelinkt worden aan haar vorming en achtergrond als beeldhouwer. Haar acties zijn een manier om connectie te maken met mensen en situaties die ze filmde. Ze koppelt zich los van zichzelf en door haar lichaam en performances betracht ze het menselijk wezen te representeren in de huidige situatie van de wereld. We zijn allen stilzwijgende getuigen, indringers of spionnen geworden– bijna toch. In de evolutie van haar werk van 2014 tot 2016 zijn de bewegingen van de kunstenaar in reactie op de video's in de performances afgenomen. 'Zij' en de blauwe tarpaulin reizen nu nadrukkelijk aanwezig en verstild door de gelaagde scenes.

In de videoperformances uit de serie *'Between... Here and Now'* (2016) in Mumbai (*'Carter Road'* en *'Byculla'*), Rome, Pompeii, New York, Stromboli en Budapest, is Bollansées lichaam een laag die zich bijna geheel verenigt met de video. Haar acties zijn gedimd, als die van een stil maar alomtegenwoordig wezen. Mogelijk zijn deze performances een evolutie van de reeks, waarbij de kunstenaar het niet noodzakelijk vindt om andere materialen als laag toe te voegen, 'zij' alleen is genoeg. De verstilling en de juiste juxtapositie in de video benadrukken luid genoeg de werkelijkheid van het overal aanwezige stilzwijgende toekijken— altijd.

— In haar reeks *'To the Absent Audience'* richt Bollansée zich rechtstreeks tot het publiek dat ze niet kent, en dat vanuit verschillende steden en landen naar de performances kijkt. Haar vroege ervaringen, waarin ze het model was voor het fotografische onderzoek van haar man, reflecteren zich eveneens in de eenvoud en het minimale gebruik van omgevingsfactoren en rekwisieten in deze serie. De sculpturale en rituele elementen van deze video's verbeelden de betrokkenheid van de kunstenaar op de wereld die haar omgeeft — en die ze beschermt met blauwe dekzeilen. *'Bache'* (2015) belicht de schoonheid van de hortensia's in de tuin van Bollansées moeder. Opdat ze nooit verwoest zouden worden, bedekt ze die met het betekenisvolle blauwe dekzeil. In *'Tarpaulin'* (2015) schikt de kunstenaar wassen popjes uit de Mount Mary Kerk in Bandra, Mumbai, in een altaar-achtige vitrine en ook hier beschut ze die met het blauwe afdekzeil. Deze poppen worden geofferd in de kerk ter bescherming en zegening; nochtans hebben ze zelf ook bescherming nodig. De blauwe tarpaulin is een universeel beschermingsdeken, misschien zelfs voor culturen.

— Voor een kunstenaar wiens werk diep geworteld is in observaties en verbanden met mensen en culturen wordt de blauwe tarpaulin een universele connectie. Wanneer ze leest over nieuwe steden zegt Bollansée dat het de schrijvers van een land of stad zijn die haar de plaats laten ontdekken, niet de toeristengidsen. De kans dat ze op die manier dingen mist is reëel, maar de kans om een diepere ontmoeting met de mensen en de plaats te beleven is veel groter. Haar passie om zich te verbinden met mensen en andere culturen leidde tot *'Bombay Conversations'* (2014). Het project gaf haar de kans meer mensen te ontmoeten, zich te verplaatsen doorheen de stad en op een meer spiritueel niveau de mensen wiens taal ze niet spreekt te begrijpen en zich met hen te verbinden. (Dit project is een werk in voortdurende ontwikkeling dat Bollansée op andere plaatsen wil verderzetten.)

De spiritualiteit in Bollansées praktijk leidt ook naar haar gebruik van schapenwol. Dit materiaal was aanwezig in haar werk gedurende de voorbije vijftien jaar, in kleren en videoperformances. Haar meest recente project, *'Robot Factory'* (2016), brengt mensen, wol en de blauwe tarpaulin samen. We associëren robots met geprogrammeerde machines die taken uitvoeren en die recenter ook met artificiële intelligentie (A.I.) werden uitgerust waardoor ze rationele keuzes – of toch wat zo wordt gepercipiëerd – kunnen maken. Bollansée beschrijft echter dat haar *'Robots'* uitgerust zullen worden met A.S. (artificiële spiritualiteit) doordat een groep mannen een werkdag lang collectief zal breien en zo de robots creëren. In deze hedendaagse wereld, waar technologie persoonlijke relaties overheerst, liggen deze gebreide robots te rusten op hun blauwe tarpaulin nadat ze hun taak hebben volbracht: de menselijkheid activeren.

Bangalore, augustus 2016

CARTER ROAD videoperformance, 2016
 'Between Mumbai and here and now'
 loop
 blue tarpaulin, mixed blue bodypaint, projection
 frame 00_03_07_15

BYCULLA videoperformance, 2016
'Between Mumbai and here and now'
loop
blue tarpaulin, golden bodypaint, projection
frame 00_00_48_17

BARRACCO videoperformance, 2016
'Between Rome and here and now'
loop
blue tarpaulin, white bodypaint, projection
frame 00_01_15_16

projection, recorded on Piazza San Pantaleone, Rome, opposite the palazzo where Giovanni Barracco lived amongst his ancient sculptures. One of them is Hermes Kriophoros, Hermes the ram-bearer, from 500 BC, with the archaic smile on his face.

projectie opgenomen op Piazza San Pantaleone, Rome, tegenover de palazzo waar Giovanni Barracco woonde tussen zijn collectie antieke sculpturen. Eén ervan is de Hermes Kriophoros, Hermes de ram-drager, uit 500 BC, met de archaïsche glimlach op zijn gezicht.

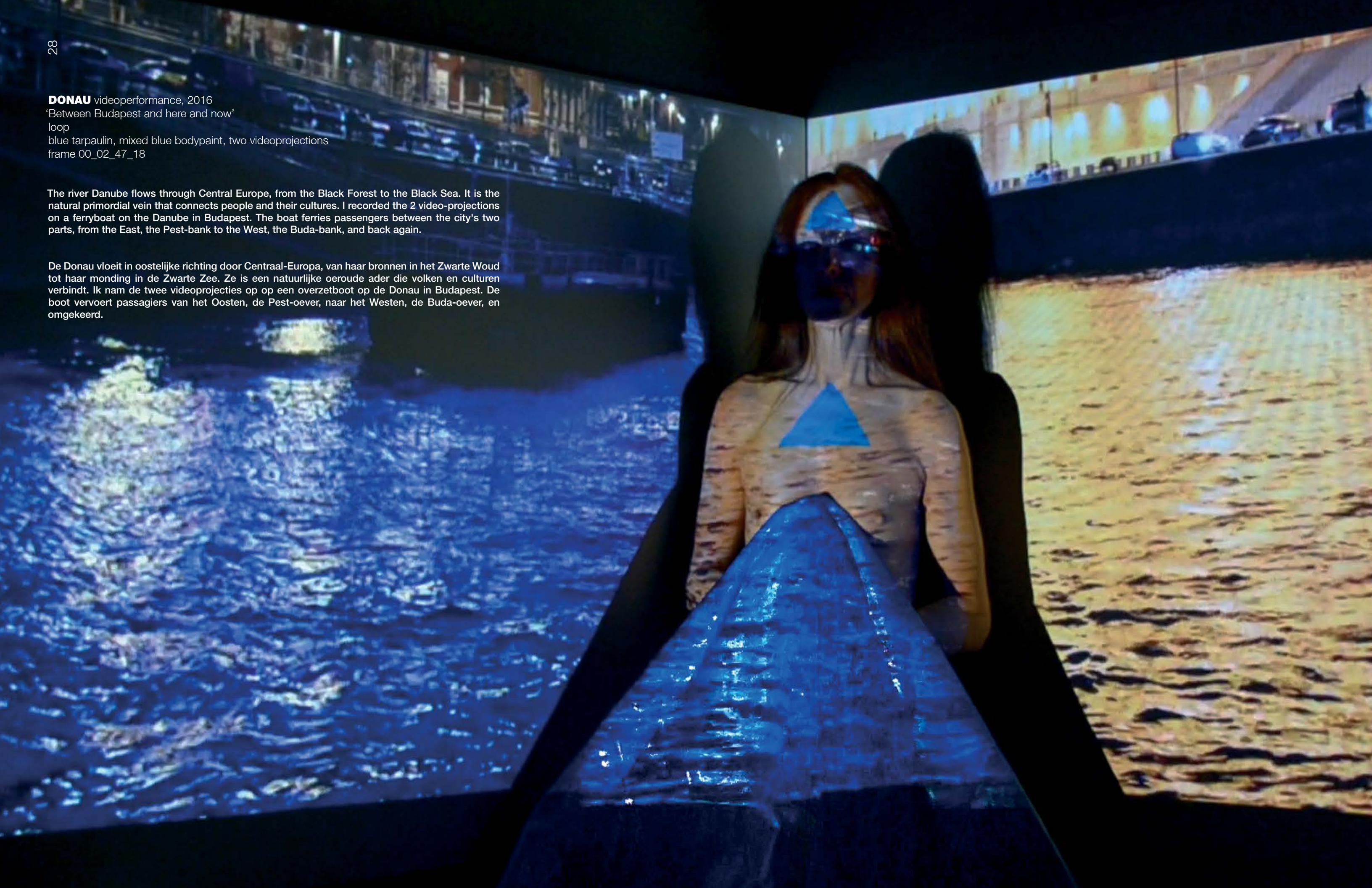

EAST 53RD STREET videoperformance, 2016
'Between New York and here and now'
loop
blue tarpaulin, mixed blue bodypaint,
projection, Anneke Rombaut in New York
frame 00_00_45_09

DONAU videoperformance, 2016
'Between Budapest and here and now'
loop
blue tarpaulin, mixed blue bodypaint, two videoprojections
frame 00_02_47_18

The river Danube flows through Central Europe, from the Black Forest to the Black Sea. It is the natural primordial vein that connects people and their cultures. I recorded the 2 video-projections on a ferryboat on the Danube in Budapest. The boat ferries passengers between the city's two parts, from the East, the Pest-bank to the West, the Buda-bank, and back again.

De Donau vloeit in oostelijke richting door Centraal-Europa, van haar bronnen in het Zwarte Woud tot haar monding in de Zwarte Zee. Ze is een natuurlijke oeroude ader die volken en culturen verbindt. Ik nam de twee videoprojecties op op een overzetboot op de Donau in Budapest. De boot vervoert passagiers van het Oosten, de Pest-oever, naar het Westen, de Buda-oever, en omgekeerd.

VIA DELLA PACE videoperformance, 2016
'Between Rome and here and now'
loop
blue tarpaulin, mixed blue bodypaint, projection
frame 00_07_34_03

POMPEII videoperformance, 2016
'Between Pompeii and here and now'

loop
blue tarpaulin, white bodypaint, projection: hot baths Thermae at Forum
frame 00_00_36_12

TARPAULIN photograph, 2015
110 x158 cm
lambdaprint between plexi

The photograph was made by projecting the videoperformance TARPAULIN onto the sculpture that remained after the performance to the Absent Audience. The work is created with wax sacrificial dolls from Mount Mary church in Mumbai, a blue tarpaulin, an iron and glass frame, and blue-white bodypaint.

BOMBAY CONVERSATIONS

BOMBAY CONVERSATIONS begon nadat ik een week had rondgedwaald in de stad. Ik verzamelde videobeelden en ik werkte in de studio van de 'What about Art?' residentie. Mijn reis naar Mumbai was een ontwortelings-oefening. Ik wilde de invloed ondergaan van een stad met een even sterke energie als New York, Parijs of Rome, maar dan één waarbij ik niet dat gevoel thuis te komen heb. 'Bombay Exercise' dus. Het was een oefening om uit de veiligheid van mijn kader te stappen, het kader van een kunstenaar die in Europa (in België) leeft en werkt.

De vrouwen in Mumbai trokken mijn aandacht en raakten mij het meest tijdens mijn 'wanderingen' in de stad. De toekomst straalt uit hun figuur terwijl de meesten keihard zwoegen om een leven op te bouwen. Ze hebben een ontroerende melancholie én een lach in hun oneindig donkere ogen. De rauwheid en het hectische ritme van Maximum City* lijkt hun innerlijke kracht niet aan te tasten. Er is een betekenisvol werk verscholen achter hun ogen, en ik wilde dat maken.

Daarom begon ik een serie 'one minute conversations' op te nemen. Ik keek rond in de verschillende wijken, om er vrouwen te ontmoeten uit alle lagen van de bevolking. Het verliep allemaal heel natuurlijk; op mijn vraag 'Can I take your picture please?' antwoordden de meeste vrouwen volmondig 'Yes!' Ze onderbraken even hun bezigheid en gaven mij minstens één minuut van hun tijd, ook degenen die gehaast waren. Sommige vrouwen performden echt een fier statement voor mijn lens. Ik maakte alle opnamen in dezelfde klassieke compositie, dichtbij, met de omgeving onscherp in de achtergrond. Met sommige dames had ik een gesprek, met de meesten alleen een oogconversatie die heel intens kon zijn. Alle vrouwen die aan mijn project deelnamen verdienen véél meer dan een 'one minute portret' maar het is een begin.

— Marie Julia Bollansée 2014

*Maximum City, Bombay lost and found, Suketa Mehta 2004

BOMBAY CONVERSATIONS videoperformance, 2014

70 one minute conversations with Anna, Gargi, Indira, Jigna, Preeti, Prema, Ratna, Sneha, Veerangana, Victoria, and the ladies that I do not know by name.

created in Mumbai, India, November 2014, as artist in residence at 'What about Art?'
single channel video, 11'40"

BOMBAY CONVERSATIONS started after a week of wandering in the city with my camera. I was working on video-images, gathering resources for video-installations and creating videoperformance in the 'What about Art?'-studio. I came to Mumbai, looking for a city with a tremendous energy comparable to the one New York has, but without the comfort of my feeling at home. My trip was meant to be an uprooting exercise, kind of a 'Bombay Exercise'. I wanted to break through the boundaries of my established context, being an artist living in Europe, in Belgium.

So on my wanderings, what touched and attracted me most in Mumbai were the women that live in this city. They carry the future in their stature, while they all work so very hard to build their life. They have a moving sadness and a smile in their deep dark eyes. The harshness and the hectic rhythm of this hot Maximum City* does not seem to affect their inner strength. There is a meaningful work of art hidden behind their eyes and I wanted to make that.

That is why I began to record a series of 'One minute conversations'. I looked around in different areas, to meet women in all layers of society. In fact it was all very natural, I simply asked them: 'Can I take your picture please?' Most ladies answered 'Yes' and gave me at least one minute of their time and interrupted their activities for a while, also the ones who were in a hurry. Some ladies really took the opportunity to perform a proud statement in front of my lens. I recorded them all in the same classical composition, close-up, with the street life as a visible blur in the background. With some women I had a verbal conversation, with most of them I only had an 'eye-conversation' and sometimes it was rather intense. Most of the ladies that contribute to my project, I do not know by name. And with some I became closer. I think all these ladies deserve much more than a 'one minute portrait' but it is at least a start.

WATERFIELD ROAD videoperformance, 2014
 'Between Mumbai and here and now'
 loop
 iron frame, sheep's wool, petrol blue bodypaint, projection
 videostills

I consider the blue tarpaulin to be a landmark of Mumbai. As tarpaulins are the universal emergency solution, they are used for everything in this city: to sleep on, live under, protect one's belongings, carry goods, set up monsoon shelters...

Ik beschouw het blauwe dekzeil als de landmark van Mumbai. Dekzeilen, de universele noodoplossing, worden voor alles gebruikt in deze stad: om op te slapen, onder te leven, grondstoffen te beschermen, goederen te vervoeren, monsoon-shelters te bouwen...

ARABIAN SEA videoperformance, 2014
'Between Mumbai and here and now'
loop
iron frame, sheep's wool, mixed blue bodypaint, videoprojection
p46 videostill, p47 @work-picture

HOUSE performance

Voorkamer Lier (B), 31-8-2002, 7pm- 7.30 pm
in 'Sister S. Beguina' curated by Peter Morrens, Rik de Boe
wooden frame (215x 215x 285), flagstones, white bowl, glass jar, ultramarine blue pigment, palmwood
Kristof Van de Langhenberg, construction
Jim Bollansée, camera, construction
photo: Ronald Stoops

In the transparent house, she covers herself with blue and she stands humming a monotonous melody. The reading of Hadewych's visions, a poet and writer who is said to have been a beguine or at least a religious and independent woman, was one of the inspirations for this performance that seeks out the highly charged interface between physical awareness and spiritual sensitivity.

In het transparante huis kleurt ze zich blauw en staat ze een monotone melodie te neuriën. De lectuur van Hadewijchs visioenen, van wie men zegt dat ze een begijn was of althans een religieuze onafhankelijke vrouw, was mee aanleiding tot de performance die het spanningsveld opzoekt tussen fysiek bewustzijn en spirituele sensibiteit.

BACHE videoprformance, 2015

2'53"

To the Absent Audience

blue tarpaulin, mixed blue bodypaint, hydrangea

Tarpaulins are the universal (emergency) solution for the building of shelters for people, and protecting their belongings and resources. Worldwide, hydrangea are the most popular cultivated flowers in people's gardens. They exist in many varieties and their colours, from blue to red, adapt to the acidity of the earth on which they grow. The blue flowers in this performance were grown by my mother in her garden.

Bache, zeildoek, is de universele noodoplossing voor schuilplaatsen voor mensen en voor opslagplaatsen van hun grondstoffen en materialen. Hortensia's zijn wereldwijd zeer populaire bloemen die door de mensen in hun tuinen gecultiveerd worden. Ze bestaan in vele variëteiten en hun kleurtint, gaande van blauw tot rood, past zich aan volgens de zuurtegraad van de bodem waarin ze groeien. De blauwe hortensia's in deze performance groeien in mijn moeders tuin.

KHAR DANDA videoperformance, 2015

'Between Mumbai and here and now'

12'00"

with the Lady at Khar Danda fishmarket, Mumbai November 2014
blue tarpaulin, white cobblestone, Nivea cream, scarlet red bodypaint
videostills

PALI NAKA videoperformance, 2015

'Between Mumbai and here and now'

12'00"

blue tarpaulin, sheep's wool, cotton bandage, gold-black bodypaint, videoprojection
videostills

STONEHENGE RE-ERECTED
 photograph, 2015, detail

Nomadisch Blauw

EVA STEYNEN

Eva Steynen (Antwerpen, 1967) studeerde film, filosofie en theaterwetenschappen. Zij was mede oprichter van het collectief voor experimentele film Movie Art Factory (1991-1995), schreef scenario's, maakte kortfilms en deed productie voor film en theater. In 2013 vestigde ze in haar ouderlijke huis de galerie Eva Steynen.Deviation(s) nadat ze als nomadisch independent curator verschillende tentoonstellingsprojecten heeft gerealiseerd in Antwerpen. Elk project dat Eva onderneemt ontstaat vanuit van een eigen filosofisch onderzoek en een nieuwsgierigheid naar de aspecten van het gebeuren in de act van de kunstenaar. Zo ook dit boek, dat de eerste kunstenaars-uitgave van haar galerie is.

Op een ochtend in april 1942, in de stilte van het bezette Parijs, haalt een jonge Joodse vrouw, Hélène Berr, een boek op bij Paul Valéry. Ze is studente filologie aan de Sorbonne en heeft de dichter gevraagd haar een opdracht te schrijven in zijn laatste werk. Onmiddellijk opent ze het pakket dat de conciërge haar overhandigt. Vanop de binnenflap fluistert Valéry haar zachtjes toe: ‘Au réveil, si douce la lumière, et si beau ce bleu vivant.’¹ De sensitiviteit die doorheen zijn dichtertelijke woorden schijnt raakt Hélène diep en werpt een helblauwe filter over de gruwelijke realiteit van een bezette stad. Met dat moment in gedachten en het aanvoelen van intensiteit en tegelijk urgentie van de tijd, schrijft ze die dag de eerste bladzijden van haar oorlogsdagboek. Twee jaar later, vlak voor haar deportatie, kleuren haar woorden donkerblauw. In 1945 sterft de dan 23-jarige Hélène Berr in het uitroeiingskamp van Bergen-Belsen...

¹ Hélène Berr, ‘Journal’ Editions Tallandier Paris, 2008 297 pp, p.3.

Dat onmetelijke blauw dat ons omringt. Die intense blauwheid van een hoog plafond dat onze dagelijkse ervaringen kleurt. Zij is een schijnsel, een ‘verstrooiing’ van de fysica. Een enigmatische aanwezigheid die ons bestaan in de visuele werkelijkheid kleurt. Blauw is meer dan een kleur en lijkt een wereld op zichzelf te kunnen bewonen, op zichzelf te kunnen staan als een concept. Het is meer dan een gewaarworden of een frequentie. Het is een staat van zijn.

Blauw was altijd al sterk aanwezig in de (video)performances van Marie Julia Bollansée. Toen zij als 20-jarige de Cappella degli Scrovegni in Padua bezocht werd ze overweldigd door de sublieme kleurintensiteit van het lapis lazuli waarmee Giotto het plafond van de kapel tot een blauwe hemel had omgetoverd. Die intense ervaring van dat ‘blauw van over de zee’ was funderend voor hoe het blauw een verdere compagnon de route zou worden in haar kunstpraktijk. Waar ze aanvankelijk nog Ultramarijn en Indigo gebruikte, zowel zuiver als in mengvorm, evolueerde blauw steeds meer naar een *Blauw*, een protagonist met wisselende tinten op de weg van de creatie. Hemel en aarde, leven en dood zijn daarin onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een vervlechting van het oeroude en het nu.

Blauw is voor Bollansée geen bijkomstige kwaliteit van de dingen, maar eerder een tijdloos wezen, met een eigen ziel, een eigen taal en impact. Zij is kleur en ouder dan de mens, zij is natuur. Zij stamt uit een vooroordelijke tijd, voor de mens haar kan benoemen. Zij is als een oude archetype aanwezig in alle culturen. Want kleur gaat vooraf aan eigenschap en substantie. De primauteit van de perceptie geeft al zwijgend ‘inrichting’ aan de manier waarop we als mens in de wereld staan. Kleur is onzichtbaar tot ze zich toont in het aanwijsbare. Blauw is daarvan veruit de meest symbolische en tevens de meest ongrijpbare. In het oeuvre van Bollansée verschijnt *Blauw* als een tijdloos archetype dat zich vermengt met het vergankelijke, het singuliere, het zichtbare.

Kleur heeft nood aan licht en materie om te kunnen verschijnen in het zien. We kunnen ons echter wel perfect materie voorstellen zonder kleur en kleur zonder materie. Want in de verbeelding kan kleur bestaan nog voor ze aanwijsbaar is. In het be-grijpen van de perceptie is kleur eerder enigmatisch en is er altijd iets dat ons ontglipt. Want in het zien gaat kleur vooraf aan de vorm. Kan kleur in de werkelijkheid aanwezig zijn zonder iets anders te zijn dan kleur, zonder vorm en materie? In 1993 verscheen Derek Jarman zijn visueel testament ‘Blue’ (1993). Blind geworden door HIV en zich bewust van het nakende einde van zijn leven, toonde hij kleur als een zuiver aanvoelen. Ofschoon blauw zo aanwezig is in onze dagelijkse zichtbare wereld, haalt Jarmans ‘Blue’ de propositie onderuit dat de wereld zichtbaar is. Het enigmatische blauw als een catharsis. De projectie van het monochrome Yves Klein Blue als een filter in *absentia* die onze beleving kleurt. Jarman kon zich, toen hij ‘Blue’ maakte, de kleur enkel nog voorstellen. Als geen ander slaagde hij erin, vanuit de intensiteit van de creatie en onlosmakelijk verbonden met de dood, om kleur voor te stellen als een onzichtbare trilling en gevoeligheid die de visuele leegte vult.

Sinds haar residentie in de grootstad Mumbai vormen de blauwe dekzeilen – die ze benoemt als *Tarpaulins* – een wezenlijk onderdeel van Bollansées werk. Dit gaat gepaard met een verstilling van het eigen handelen. In haar installatie ‘White Matters’, hier in de galerie, lag een specifiek voorwerp of herinnering aan de basis van elke videoperformance. Met één uitgepuurde handeling creëerde zij een sculpturale beeldtaal die zich condenseert in de verbondenheid met dat voorwerp. In haar recente werk is die handeling verstild tot een aanwezig zijn. Een onderliggende laag die zich pas toont in het aandachtige kijken en opdoemt in het licht van kleur-vormen. Het trage van de beweging onderlijnde het chronologische karakter van de handeling. Door de ene beweging over de andere te projecteren verdwijnt deze chronologie en lost die op in de gelijktijdigheid van het ene in het andere. Verschillende tijden worden verweven tot een nieuwe tijd. Bollansée creëert aldus een nieuw ‘be-leven.’ Haar lichaam is niet langer dat wat handelt, maar is als drager vervlochten met de geprojecteerde werkelijkheid die zich transformeert tot een hier-en-nu.

Het valt op hoe de blauwe *Tarpaulins* overal aanwezig zijn in onze samenleving. Sommige worden sporadisch ontvouwen, andere dagelijks gebruikt. Ze beschermen en verhullen of onthullen een staat van zijn. Ze geven ondergrond en onderdak: kleine, afgebakende velden in een al te menselijk patroon. Universele draagzakken waar kleine huishoudens in passen. Ze komen voor zowel in grootsteden als op het ‘platteland’. Ze zijn deel gaan uitmaken van de menselijke leefwereld.

Die menselijke leefwereld is steeds meer verstedelijkt. In tegenstelling tot de vorige eeuw woont in de 21ste eeuw het overgrote deel van de wereldbevolking in de stad. Dit verandert ook onze manier van denken en zijn. Waar de mens op het ‘platteland’ eerder sedentair is en een meer afgebakend parcours aflegt, is het stedelijke pad grilliger en nomadisch. Het ‘platteland’ richt zich naar de zichtbare natuur die verticaal groeit. Het stedelijke leven is als een wortelstok die zich ondergronds en horizontaal, grillig en onvoorspelbaar alle kanten uit beweegt. Op onverwachte momenten en plaatsen schiet het de grond uit. Veelheid, verschil en dynamiek zijn de kenmerken ervan. De stedelijke samenleving wordt niet langer gekenmerkt door een eenheid van identiteit, maar door een rijkdom aan differenties en kleurnuances.

De *Tarpaulins* bedekken de ondergrond, maar leggen haar tegelijk bloot. Net als de stedelijke differentiaties zijn *Tarpaulins* variabel in hun kleurintensiteit. Ze raken aan het concept kleur zoals Bollansée het begrijpt: het zijn wezens met een eigen ziel, een eigen leven en een eigen vorm van verandering. Hoewel ze door hun vorm en hun homogeniteit vorm aan het zien geven, is er ook telkens iets dat door de mazen van het be-grijpende zien ontsnapt.

Bollansée toont niet zozeer die vergankelijkheid van de materie van die *Tarpaulins*, maar eerder een blauwe gedachte en ziel met licht en kleur. Op de specificiteit van de synthetische materie laat de tijd snel zijn sporen na. Het tijdloze archetype van de kleur vermengt zich met het vergankelijke, het singuliere, het zichtbare.

Tarpaulin blue bestaat niet los van materie, in de zin dat het een staat van zijn is van de materie. Net zoals de specifieke kleurgewaarwording subjectief en veranderlijk is, fungeren de *Tarpaulins* als een veranderlijke, blauwe huid. Zodoende deint *Tarpaulin blue* uit tot buiten de grenzen van de bepaaldheid van de statische kleureenheid. Net zoals de waarheid is ze niet eenduidig. De subtiele kleurverschillen van de helblauwe *Tarpaulins* vibreren als het ware mee op het ritme van de gemeenschappelijke wereld waarin we be-leven.

Die stedelijkheid was reeds immanent aanwezig in het werk van Bollansée, maar werd echt duidelijk zichtbaar na haar residentie in en ervaring van de grootstad Mumbai. We kunnen die ervaring als een cesuur in haar oeuvre beschouwen. De nadruk op de verbondenheid tussen mens en natuur verschoof naar de anonimiteit van de mens als deel van een grootstedelijk raderwerk. In de solo 'White Matters' (2013) doken reeds sporen op van dat nieuwe perspectief. Haar 'body', voordien drager van betekenis en kleur, ging zich steeds meer verweven met de compositie van het beeld, om er uiteindelijk haast volledig in te verdwijnen en erin op te gaan. De materie verdwijnt uit haar werk en maakt plaats voor de heterogeniteit van het gebeuren zelf in de geprojecteerde compositie. Waar voordien een voorwerp of een gebeurtenis aan de basis van haar (video)performances lagen, komt nu de naakte aanwezigheid van het gebeuren zelf in de schijnwerper te liggen. Een gebeuren van licht, vorm, beweging en kleur, los van de materie.

De motor van Bollansées werk is de altijd aanwezige en nooit aflatende gevoeligheid en sterke intensiviteit waarmee ze in het leven staat. Aan die ervaring van een in-de-wereld-zijn, als een alerte tegenwoordigheid, slaagt de kunstenaar er in om haast letterlijke expressie te geven. Niet langer een zichtbaar maken wat zich onderhuids verbergt, maar het tonen van de gelaagdheid van onze tijd. Doorheen de tijd creëert zij vanuit de verschillende lagen een nieuwe gelijktijdigheid in beweging en vorm. In een subtiele gelaagdheid van onthullen en verhullen raken verschillende tijden elkaar. Zij is een kind van deze urgente tijd, mét wortels. *Tarpaulin Blauw* onthult een hedendaagse tussenwereld van onzichtbare draden.

Antwerpen, oktober 2016

Nomadic Blue

EVA STEYNEN
K.C. Mayne, translation

Eva Steyner (Antwerpen, 1967) studied film, philosophy and theatre studies. She was co-founder of the collective for experimental film Movie Art Factory (1991-1995), script writer, made short films and did production for film and theatre. In 2013, after having realized various exhibition projects as a nomadic independent curator in Antwerp, she established the gallery Eva Steyner.Deviation(s) in her parental home. Every project that Eva initiates evolves from her own philosophical enquiry and a curiosity for aspects of the event in the artist's act. So too, this book: it marks her gallery's first one-artist publication.

On a morning in April 1942, in the silence of occupied Paris, a young Jewish woman picks up a book from Paul Valéry. She is a student in philology at the Sorbonne and had asked the poet to write a dedication to her in his latest work. She immediately opens the package that the concierge hands to her. From the inner flap Valéry gently whispers to her: 'Upon waking, so soft the light, and so beautiful this vibrant blue.'¹ The sensitivity that glows through his poetic words deeply moves Héléne, and places a blue filter over the horrific reality of an occupied city. That day, with that moment, with that sensation of intensity and, simultaneously, the urgency of that time in mind, she writes the first pages of her war diary. Two years later, just before her deportation, her words tune into a dark-blue. In 1945 the then-23 year old Héléne Berr died in the extermination camp of Bergen-Belsen...

¹ Héléne Berr, 'Journal' Editions Tallandier Paris, 2008 297 pp, p.3.

That unfathomable blue that surrounds us; that intense blue-ness of a high ceiling that colours our every-day experience. It is a glowing, a 'scattering' of physics, and an enigmatic presence that colours our existence within visual reality. Blue is more than a colour and it seems capable of inhabiting a world of its own, of standing up as a self-sufficient concept. It is more than a realization or a frequency. It is a state of being.

Blue was always strongly present in Marie Julia Bollansée's (video) performances. When she visited the Cappella degli Scrovegni in Padua as a 20 year-old, she became overwhelmed by the sublime intensity of colour of the lapis lazuli with which Giotto had conjured up the blue heavens on the ceiling of the chapel. That intense experience of that 'blue from beyond the sea', became a foundation for how blue would emerge as a trusted fellow traveller in her artistic practice. While initially she still used Ultramarine and Indigo, both in their pure and mixed forms, blue continually evolved into a *Blue*, a protagonist of varying hues on the path of creation. In this, heaven and earth, life and death, are inextricably linked. It is an interweaving of the ancient and of the now.

For Bollansée, blue is no incidental quality of things, but rather a timeless being, that has its own soul, language and impact. It is colour and it is older than human; it is nature. It stems from a pre-verbal age, preceding man's ability to name it, because colour precedes quality and substance. The primacy of perception mutely 'organizes' the way we occupy the world as human beings. Colour is invisible until it reveals itself in that which can be pointed out. Blue is by far the most symbolic and therefore also the most ungraspable. In Bollansée's oeuvre *Blue* appears as a timeless archetype that merges with the ephemeral, the singular, and the visible.

Colour needs light and matter to be able to come into view. We can however perfectly imagine matter without colour and colour without matter - because in the imagination, colour can exist even before it can be pointed out. In the grasping of perception, colour is rather enigmatic and there is always something that escapes us - because in sight colour precedes form. Can colour be present in reality without being anything other than colour, without form and matter? In 1993 Derek Jarman's visual testament 'Blue' (1993) appeared. Having become blind from the consequences of HIV and aware of the impending ending of his life, he showed colour as a pure sensation. Although blue is so present in our daily visible world, Jarman's 'Blue' pulls the carpet from under the notion that the world is visible. He posited enigmatic blue as catharsis; he projected the monochrome Yves Klein Blue as an absent filter that colours our experience. When he was making 'Blue', Jarman could only imagine the colour. From the intensity of the creation and inextricably linked with death, he singularly succeeded in presenting colour as an invisible vibration and a sensitivity that fills visual emptiness.

Ever since Bollansée's residency in the metropolis of Mumbai, the blue tarpaulins have become a substantial element in her work. This is coupled with stillness in her own actions. In her installation 'White Matters' here in the gallery, a specific object or memory formed the basis of every video performance. With one pared-down action she creates sculptural imagery that is condensed in the connection with that object. In her recent work that action is distilled into a presence, like an underlying layer that only becomes visible through careful looking and that appears in the light of coloured shapes. The slowness of the movement underlines the action's chronological character. By projecting one movement over another this chronology dissolves into the simultaneity of the one and the other. Different timescales are woven into a new time. Bollansée thus creates a new experience. Her body is no longer that which acts, but it is interwoven as an additional ground in the projected reality, which transforms itself into the here and now.

It is striking how the blue tarpaulins are present everywhere in our society. Some are sporadically unfolded; others are used on a daily basis. They protect and conceal or reveal a state of being. They offer a ground and shelter: small, delimited fields in an all too human pattern. Universal carrying bags which can fit small households. They occur both in large cities and in the countryside. They have become part of human experience.

That human experience has become increasingly urban. Contrary to the last century, in the 21st century the majority of the world population lives in the city. This also changes our way of thinking and being. Where man in the countryside is more sedentary, and has a more delineated path, the urban itinerary is more fickle and nomadic. The countryside directs itself towards visible nature that grows vertically. Urban life is like a rhizome that horizontally extends its roots underground, and stretches out in an unpredictable way. At unexpected times and places it shoots up above ground. Multiplicity, difference and dynamics are its attributes. Urban society is no longer signified by a unified identity, but by a wealth of differentiations and colour nuances.

— The tarpaulins cover the ground, but at the same time they reveal it. Just like the urban differentiations the tarpaulins are variable in their intensity of colour. They touch on the concept of colour as Bollansée understands it: they are beings with a soul of their own, their own life and their own kind of change. Although with their shape and homogeneity they give shape to seeing, there is also always something that escapes through the net of seeing with understanding.

— Bollansée doesn't so much show the ephemerality of the materiality of those tarpaulins, but rather a blue thought and soul with light and colour. Time quickly leaves its trace on the specificity of the synthetic material. The timeless archetype of the colour mixes into the ephemeral, the singular, and the visible.

— Tarpaulin blue does not exist separately from matter, in the sense that it is a state of being of the material. Just as the specific perception of colour is subjective and changeable, the Tarpaulins act like a changeable, blue skin. As such Tarpaulin blue flows out of the boundaries of the specificity of the static unit of colour. Just like the truth, it is not univocal. The subtle nuances of colour of the bright blue *Tarpaulins* vibrate, as it were, along with the rhythm of the communal world of our lived experience.

— That urbanisation was already immanently present in Bollansée's work, but it became exceptionally clear following her residence in and experience of the metropolis of Mumbai. We can view that experience as a caesura in her oeuvre. The emphasis on the connection between human kind and nature shifted towards the anonymity of the human being in a metropolitan framework. In the solo exhibition 'White Matters' (2013) traces of that new perspective increasingly arose. Her 'body', previously the bearer of meaning and colour, became increasingly interwoven with the composition of the image, only to almost completely disappear into it by being absorbed by it. Matter disappears from her work and makes way for the heterogeneity of the event itself in the projected composition. Where previously an object or an event lay at the basis of her (video)performances, now the naked presence of the event itself is caught in the beam. It is an event of light, form, movement and colour, separate from matter.

— The motor of Bollansée's work is the ever-present sensitivity and the strong intensity with which she lives her life. The artist succeeds in giving an almost literal expression to that experience of living in the world, like an alert contemporaneity. It is no longer making visible what is hiding beneath the surface, but a revelation of the layered nature of our time. In time she creates from several layers a new simultaneity in movement and form. She does so in a subtle layering, by revealing and covering, by which various notions of time touch. She is a child of this time of urgency, *with* roots. Tarpaulin blue reveals a contemporary in-between world of invisible threads.

Antwerp, October 2016

STONEHENGE 2X
photograph, 2015

S.O.S. SKY ON SKIN

video-installation, 2005

4 monitors 200x70x50 cm

4 videoperformances, through 4 seasons, 4 blue pigments

winter: cobalt blue

fall: lapis lazuli, ultramarine

summer: indigo, prussian blue

spring: cerulean blue

Jim Bollansée, camera

WOAD performance

Middelheimmuseum Antwerp, 21-4-2012, 4pm- 5pm

iron spear, indigo cotton bag filled with woad seeds, sheep's wool dress, indigo bodypaint

Piet, Sanne, Ellen & Greet, initiative

Jim Bollansée, Pablo Bollansée, Cynthia Vertessen, camera

Anaïs Bollansée, photographs, bodypaint

Mit Hendrickx, knitwork

Met een scherpgepunte zware speer boorde ik gaten in de grond. Ik zaaide wedezaden, een wild (on)kruid. Wedeblauw, de kleurstof die men uit de plant kan extraheren, is de Europese variant van Indigo.

Anna Harding (curator, London) vertelde me het verhaal over de Keltische Queen Boadicea toen ze mijn eerste blauwe-huid-performance zag. 'Lang geleden in de duistere Middeleeuwen, leefde er in Norfolk in Britain, Boadicea, de koningin van de Iceni. Het Keltische 'Heidendom' werd bedreigd door het Christendom, de Romeinen overheersten in die dagen het grootste deel van Britania. Queen Boadicea leidde de ultieme doch onsuccesvolle rebelle tegen de bezetters. Voor de strijd smeerde ze haar lichaam in met de blauwe kleurstof uit de wedeplant, dit om vleugels te krijgen in de strijd. Na de nederlaag vluchtten Boadicea en haar dochters naar het woud, en dronken de gifbeker.'

Using a heavy, sharp spear, I dug holes in the ground. I sowed woad, which is a wild herb. Woadblue, the pigment that can be extracted from this plant, is the European variant of Indigo.

My 'blue skin performances' reminded Anna Harding (curator, London) of the story of the Celtic Queen Boadicea. 'Once upon a time in the dark Middle Ages Boadicea, Queen of the Iceni, lived in Norfolk, Britain. At the time Celtic paganism was threatened by Christianity and the Romans dominated a large part of Britain. Queen Boadicea led the ultimate rebellion against the Romans, sadly enough in vain. Before the battle she daubed her body with the blue dye from the woad so as to get wings for the struggle. After the defeat Boadicea and her daughters took refuge in the woods and drank the poisoned cup.'

CANAL videoperformance, 2004
Le Pouget (Fr) 11'11"
soap, ultramarine blue pigment
Jim Bollansée, camera

STROMBOLI videoperformance, 2016
 'Between Stromboli and here and now'
 loop
 blue tarpaulin, white bodypaint, videoprojection
 frame 00_00_15_07

Stromboli is the mythical volcano island near Sicily, in the South of Italy. Mount Stromboli has, since ancient times, continuously produced a flood of lava and fire. During the breaks between the eruptions a smoky cloud remains around its crater-head. Mount Stromboli rises out of the water as a natural lighthouse guiding fishermen and sailors over the Tyrrhenian Sea.

Stromboli is het mythische vulkaaneiland nabij Sicilië in Zuid-Italië. Sinds de Oudheid, en waarschijnlijk reeds vroeger, produceert de Stromboli een continue stroom van lava en vuur. Tijdens de rustperiodes tussen de erupties blijft er een rookwolk rond zijn kraterhoofd hangen. De Stromboli rijst op uit het water als een natuurlijke vuurtoren en gidst vissers en schippers over de Tyrrheense Zee.

VOLCANO videoperformance, 2012
To the Absent Audience
1'12"
lava stones from the Etna
golden bodypaint

STROMBOLI videoperformance,
2012
To the Absent Audience
1'14"
lava stones from Stromboli
silver bodypaint

THE TABLE EXERCISE performance

LOKAAL_01 Antwerp (B), 12-4-2008, 8 pm- 8.45 pm in "Zone" curated by Frederik Vergaert
wooden table, 9 inox bowls, rucksack filled with water, glass jar filled with fuel, zippo lighter, golden bodypaint, hummed song
Pablo Bollansée, Olmo Claessens, camera
Anaïs Bollansée, bodypaint, Inge Grogard, bodypaint-advice
photo: Thomas Uyttendaele

ASH + EARTH performance

CC Strombeek, Brussels Grimbergen (B), 11-2-2011, 8pm- 8.40pm

in 'X Highway to reflexion' curated by Luk Lambrecht

black bodypaint, 2 black dyed canvas AF Vandevorst bags filled with ashes and earth, sheep's wool skirt

Bea Matthys, bodypaint, assistance

Mit Hendrickx, knitwork

Jim Bollansée, Pablo Bollansée, camera

LIGHT videoperformance, 2003

33'57"

fire with wood, white pigment, hummed song

Jim Bollansée, camera

PRIMORDIAL TREE video-installation, 2016

12'00"

projected video, transparent photograph

226,5 x 300 x 40cm

dress in red dyed sheep's wool

Agnes Nagygyörgy and Cheddar

Mit Hendrickx, knitwork

Pablo Bollansée, fire management

Hadewych, camera

SNOW + FIRE performance dealing with location and atmospherics
 +51°17'35.25", +4°41'25.68", Westmalle (B), 19-12-2010, 4 pm- 5 pm
 white bodypaint, 2 AF Vandevorst bags filled with juniper wood and silver
 fuel, zippo lighter, sheep's wool skirt
 Nijo, juniper tree, Mit Hendrickx, knitwork
 Jim Bollansée, Pablo Bollansée, Cynthia Vertessen, camera
 photo: Anais Bollansée

SNOW + FIRE postcard-project, 2010
 'waiting for the snow falling to burn a juniper tree'
 edition of 1000
 photo: Ronald Stoops

ABSENCE performance, installation
 Pianofabriek Brussels, 28-9-2013, 5pm- 6pm
 in Performing Hchouma for the Error One show !SHAME!(Hide&Show) curated by Cel Crabeels, Ria Van Landeghem
 sheep's wool costume, monitor, red bodypaint
 Anaïs Bollansée, bodypaint, assistance
 Mit Hendrickx, knitwork
 Pablo Bollansée, Cynthia Vertessen, camera
 photo: Jim Bollansée

A video-monitor that shows lost property in a Paris metro corridor is the performers' pedestal. Five abandoned, left shoes lie lumped together at the corner of a passage, late at night. A silent pile, lost in the rush of travellers. Unknown people have left these shoes and my eye fell upon them. What is the story behind these shoes? To whom did they belong? Why were they left here, since they are not broken or worn? Will someone come back for them? Did they walk away left-barefoot and right-shod? Am I supposed to find the ones who are wearing the right shoes? Or did I stumble into a fairy tale... The performance is to stand still on top of this moving image. Head, arms and legs are clothed with stone-red gloves of sheep's wool. The parts of the body that do not need to be dressed in every day life, are dressed. The zone that does require clothing, is naked. I am wearing an upside-down, naked dress, on a skin that is dyed red.

Een monitor waarop verloren voorwerpen in een Parijs' metrostation, getoond worden, is de sokkel voor de performer. Vijf achtergelaten linkerschoenen liggen op een hoopje op de hoek van een doorgang. Een verloren, stil hoopje in de rush van de reizigers. Onbekenden lieten de schoenen achter, en mijn oog viel erop. Welk verhaal schuilt er achter de schoenen? Van wie zijn ze? Waarom werden ze hier achtergelaten, ze zijn toch niet versleten of stuk? Zal iemand ze terug komen ophalen? Zijn de mensen links blootsvoets en rechts geschoeid verder gegaan? Word ik misschien verondersteld om de eigenaars van de rechterschoenen te zoeken? Ik ben toch niet in een sprookje terecht gekomen... De performance is boven op dit bewegende beeld staan, bewegingloos, stil. Hoofd, armen en benen, zijnde de delen van het lichaam, die in het dagelijkse leven geen kleding behoeven, zijn gekleed. De zone die wél keding behoeft, is naakt. Het 'omgekeerde klee'd' of het 'naakte klee'd' is gebreid in steenrood geverfde schapenwol. De naakte huid is rood gekleurd.

OPERA performance

Maison de la Culture de la Province de Namur (B), 7-9- 2014, 11am- 12.00am
in 'Anthropocosmos, Vues déplacées' curated by Adrien Grimmeau
sheep's wool skirt, monitor, video on monitor: Opéra Palais Garnier Paris, red bodypaint
Pablo Bollansée, bodypaint, assistance
Mit Hendrickx, knitwork
Hadewych, camera, light
photo's: Jim Bollansée

RED STRING performance

Théâtre de Verdure, Citadelle de Namur,
15-6- 2013, 3.00pm- 3.30pm

red sheep's wool string, red sheep's wool skirt, red bodypaint

Pablo Bollansée, bodypaint, assistance

Mit Hendrickx, knitwork

Hadewych, camera

photo: Jim Bollansée

... last autumn, wandering in the streets of Paris, I picked up a red string, somewhere in a Jewish shop. Throughout the winter, I then spun some wool and died the thread bloodred. My mother knitted a dress, and my son coloured my skin. I'll unroll this red string in this green theatre. And you, dear Audience, are present.

... op mijn wandelingen in de straten van Parijs, de voorbije herfst, heb ik een rode draad gevonden, in een Joods winkeltje. In de winter heb ik wol gesponnen en ik heb de draad bloedrood geverfd. Mijn moeder breidde een kleed, en mijn zoon kleurde mijn huid. De draad wordt afgerold in dit groene theater. En u, lieve Publiek, u bent aanwezig.

BANDAGE performance
SECONDroom Antwerp, 15-9-2012, 8 pm- 8.30 pm
in 'Figures of Speech' curated by Wim Wauman
elastic bandages, white bodypaint
Anaïs Bollansée, bodypaint, assistance, photographs
Pablo Bollansée, Liese Lattrez, Iris Vrints, camera
photo: Sebastien Baete

PASSAGE performance
Cité Internationale des Arts Paris, 1-12-2012, 3 pm- 3.30 pm
golden pants, golden belt Walter Van Beirendonck, cotton bandage, golden bodypaint
Bea Matthys, NN, camera
Judith Trepp, assistance
the Flemish Government, support artist residency at Cité Internationale des Arts Paris

dedicated to Mon De Schutter, my father

no lips
no poems
no face
no light
no hands
no food
no feet
no walk
no touch
nobody

no fire
no madness
no earth
no tree
no sky
no flight
no water
no blue
no you
nomad

Thistles, 2011
photo: Pablo Bollansée

ARCHIVE KÄTHE KOLLWITZ / MORITZBURG video-dptych, 2012

1'27"

with the work of Käthe Kollwitz and the rooms where she lived and died in 1945-46

AVEN performance
Seppenshuis Zoersel (B), 23-9-2005
7 pm- 8 pm
Wivina and Paul Demeester, hosts
Kunst in Zoersel VZW, organisation
pit Ø 550cm, mixed blue pigment
Joëlle Meerbergen, bodypaint
Jim Bollansée, camera
Kristof Van de Langhenberg, camera
photo: Ronald Stoops

Gevoelswaarden en transcendentie in het oeuvre van Marie Julia Bollansée

ROGER D'HONDT

Lies Caeyers, redactie

Roger D'Hondt is publicist, freelance-curator en oprichter van het kunstencentrum New Reform (Aalst, 1970-1978) dat performance en installatiekunst in België introduceerde. In 1978 was hij curator van het 'Performance Art Festival' (Beursschouwburg, Brussel), in 2014 'Tussenwereld, Hedendaagse kunst in de crematoria van Lochristi en St- Niklaas' en in 2016 'Hugo Roelandt en New Reform, de Aalsterse connectie' in Netwerk Aalst. Samen met Marie-Hélène Van Audenhove bouwt hij sinds 2005 het project WelKunst uit: <http://welkunst.skynetblogs.be>.

— 'Performance' is een begrip dat men oorspronkelijk gebruikte voor het duiden van theater en muziekcreaties, nog vooraleer de term opdook in de context van de beeldende kunst. In haar essay 'Notion(s) of Performance'¹, gepubliceerd in 1979, komt de Canadese Chantal Pontbriand (°1951), kunsthistorica en uitgeefster van Parachute², tot de vaststelling dat: 'de term performance in de beeldende kunst enkel van toepassing kan zijn wanneer kunstenaars hun lichaam gebruiken als uitdrukkingsvorm'. Een betoog dat een duidelijk onderscheid maakt tussen performances en andere vormen van optredens door beeldend kunstenaars die vaak als performance werden (en worden) bestempeld. Het gebruik van het lichaam moet worden aangewend in pure vorm, en niet teatraal of louter als instrument, om het feitelijke kunstwerk te realiseren. Bij de Amerikaanse abstract-expressionistische schilder Jackson Pollock (°1912 †1956) bijvoorbeeld, die in de jaren '50 furieus met lijf en leden schildert en zo een schildersdoek volgiet met verf, gaat het proces gepaard met een fysieke handeling die als 'action painting' wordt beschreven. In dit geval is de handeling het instrument en niet het resultaat. De Duitse schilder en beeldhouwer Klaus Rinke (°1939) gebruikt zijn lichaam als sculptuur, waarbij het de plaats inneemt van het gebeeldhouwde exemplaar. Hij voert performances uit en legt ze vast op beeld, om ze vervolgens als autonome kunstwerken onder de vorm van foto- en video de wereld te laten rondgaan. Het Brits-Italiaanse kunstenaarskoppel Gilbert & George (°1943) (°1942) stellen zich in 1969, gebalsemd met bronskleurige verf, voor als een levende sculptuur (The Singing Sculpture) in de straten van Londen, op pleinen, galleries en musea. Een poging om te ontsnappen aan de passieve vorm van het beeldhouwwerk. Het zijn enkele vormen van performend gedrag dat associaties oproept met de moderne schilder- en beeldhouwkunst. Performancekunst zal zich verder ontwikkelen als een zelfstandig medium en later van groot belang zijn, vooral voor kunstenaars die fysieke uitdagingen aangaan en/of werken met multimedia.

— Marie Julia Bollansée (°1960) begint haar artistieke loopbaan als beeldhouwer, maar al snel evolueert ze, aangetrokken door de nieuwe technische mogelijkheden, naar een kunstenaar met multimediale expressie. Ook zij wil het statische karakter van de beeldhouwkunst verbreken. Haar handgemaakte figuratieve kleisculpturen³ -met mysterieuze onwaardse blikken- maken plaats voor performances, videosculturen en installatiekunst. De spirit die verscholen zat achter de blikken van haar eerste creaties blijft echter terugkeren door onder meer het gebruik van bodypaint, waarmee ze haar naakte lichaam en gelaat gedeeltelijk verbergt in haar performances. De aanwezigheid van het lichaamsvormelijke is essentieel voor Marie Julia. In haar oeuvre staat ze zelf centraal als 'levende' sculptuur, meestal geflankeerd met zelfgefilmde bewegende beelden van straten, buurten en omgevingen die haar inspireren of zijn nagebleven. Beelden die allen verwijzen naar verschillende verhalen, zowel van historische als van persoonlijke aard. Marie

¹ Performance by Artists, Art Metropole, Toronto, Canada, 1979

² Kunsttijdschrift voor fundamentele kritiek, waarvan 125 nummers verschenen zijn

³ Les Gardiens Du Seuil, 1997

Julia projecteert de beelden op de muren van haar studio en neemt, bedekt met de bodypaint of gedeeltelijk aangekleed, plaats in de projectie. Vervolgens wordt de actie vastgelegd op video. Tijdens het verloop, dat enkele uren in beslag kan nemen -langer dan het uiteindelijke resultaat laat vermoeden, werkt de kunstenaar in afzondering in haar studio. Deze unieke werkwijze stelt haar in staat om solo, zonder publiek, een proces te openbaren waarmee ze de psyche in zichzelf oproept. Reflectie en gevoelswaarden spelen hierbij een belangrijke rol. Recentelijk filmde Marie Julia beelden in de Via Della Pace (Straatje van de Vrede) in de historische kern van Rome. Bij de projectie ervan in haar studio ging ze in de opname staan met over haar een blauw zeil geworpen. Een beeld dat regelmatig opduikt in de berichtgeving die we krijgen over de vluchtelingen crisis. De indrukken die we bij het bekijken van Marie Julia's video's opdoen vormen een doorsnede van een in situ ontstane nieuwe relatie waarbij de performer opgaat in de wereldse realiteit van het verleden (de vooraf opgenomen videobeelden, de historische kern van Rome bv.) en het heden (de performance zelf). Ideeën over het begrip 'tijd', dat onlosmakelijk verbonden is aan de kunst en haar geschiedenis, komen in deze installaties als niet te schatten waarden naar boven.

— Marie Julia onderscheidt zich duidelijk van de andere kunstenaars die refereren aan taferelen uit de klassieke schilderkunst (om hun band met de geschiedenis te kennen te geven). In een vergelijkbaar videowerk 'Reflections on the birth of Venus' (1976) projecteert de Duitse kunstenaar Ulrike Rosenbach (°1943) het gelijknamige schilderij van Sandro Boticelli uit 1470, waarna ze zelf in het beeld van Venus gaat staan en er een video van maakt. Rosenbach zet zichzelf als 'feministe' te kijk als moderne Venus. In tegenstelling hiermee vertrekt Marie Julia steeds vanuit een zeer persoonlijke herinnering en in situ-situaties van ervaringen die ze opdeed tijdens het reizen en wandelen.

— Bij het uitvoeren van haar live performances kiest Marie Julia steeds voor een setting met een cultuur-historische achtergrond⁴, of een persoonlijke herinnering of een belangrijke recente gebeurtenis. De meeste van haar poses tijdens deze performances zijn stilistisch en sculpturaal. Als body-art-kunstenaar transformeert ze zichzelf, net zoals in haar installaties, met bodypaint of bedekt ze haar naakte lichaam met handgebreide wollen kleding. Dit laatste aspect verwijst onder andere naar een familiale voorgeschiedenis, waarbij haar vader als schapenfokker en haar moeder als spinster en breidster omgingen met oeroude tradities, en die in de performances een verlengstuk krijgen en zodoende Marie Julia's innerlijke band met haar familie bestendigt en zelfs uitdraagt. (Haar moeder stond lange tijd in voor deze kledij.) Het aangrijpen van deze tradities en persoonlijke ervaringen wijst op de mythologische omstandigheden waarin het oeuvre van Marie Julia ontstaat. De verwijzing naar haar persoonlijke geschiedenis duidt op de persoonsgebonden

⁴ De Abdij van Westmalle, de Seine, Théâtre de Verdure, Pompeii e.a.

emotionele toestand die als rode draad in haar leven loopt. Ook Marie Julia's gezinsleden zijn soms het onderwerp of maken deel uit van het productieproces, als aanbengers van de bodypaint of cameraman⁵. 'Silence on the Other Side' (2002) is een ingetogen performance waarbij de kunstenaar blootsvoets en in een zelfgesponnen schapenwollen kleed in de sneeuw staat als hommage aan haar overleden echtgenoot. De rituelen en religieuze elementen die we zien in haar oeuvre bevestigen de gevoeligheden waarmee Marie Julia de wereld omarmt. Bepaalde gebeurtenissen van persoonlijke en humanitaire aard, die deel uitmaken van het leven, ontsnappen niet aan de perceptie van de kunstenaar. Dezelfde emoties die ook aanwezig zijn in de kleibeelden van Marie Julia zien we in haar totale oeuvre terugkomen, maar het performen laat haar zelfs nog meer toe om deze emoties zeer expliciet uit te drukken. Naar mijn aanvoelen is dit het belangrijkste element dat de kunstenaar heeft geleid tot de performancekunst en haar de nieuwe inzichten in het omgaan met en het expliciteren van de realiteit heeft bijgebracht. De video's in haar studio worden, zoals reeds vermeld, opgenomen in *afwezigheid* van publiek. Het internet fungeert vervolgens als een kosteloze verdeler van haar videowerken: een medium dat haar in staat stelt het afwezige publiek ('The Absent Audience') toch te bereiken. Nochtans leidt Marie Julia geen teruggetrokken bestaan en bevestigen de videobeelden die haar omringen haar aanwezigheid in de publieke ruimte. Een dual aspect dat terugkomt in haar gehele oeuvre, waarnaar sterk wordt verwezen in haar videoinstallaties, ondermeer via het thema 'identiteit'.

— In de videoinstallatie 'White Matters'⁶ plaatst Marie Julia vijf grote videoschermen naast elkaar met telkens een beeld van een zonder-publiek-uitgevoerde performance. Het is duidelijk dat deze installatie, door de performances met elkaar te confronteren, een bijkomend aspect zichtbaar maakt. Hoewel iedereen de performer zal herkennen in al de videowerken komen hier toch vijf verschillende identiteiten aan de oppervlakte, uit één en dezelfde persoon (net zoals in de personages van de kleisculpturen). In de videoinstallatie '9 personalities in 1 Body'⁷ wordt het portret van een vrouw (Riet Storms) negen keer in een andere houding en onder andere omstandigheden geprojecteerd. (Het is een van de zeldzame werken waarin Marie Julia niet zelf aanwezig is als performance kunstenaar.) In deze projecties van los opgenomen shots komt een vrouw tevoorschijn die dus, net als in 'White Matters', negen keer als een verschillend subject optreedt.

— De verleiding bestaat om het oeuvre van Marie Julia Bollansée te bevatten met de 'transcendentie theorie' van de Duitse filosoof Martin Heidegger (°1889 †1976), die een antwoord probeert te geven op de vraag hoe de mens in zijn alledaagsheid vrij zou kunnen zijn.

⁵ Marie Julia doet voor haar live performances ook beroep Hadewych, haar vaste cameravrouw, en af en toe ook op losse medewerkers

⁶ Eva Steynen. Deviation(s), 2013 Antwerpen

⁷ Kunsthalle Lophem, 2004

Affect and transcendence in the oeuvre of Marie Julia Bollansée

ROGER D'HONDT

Lies Caeyers, editing
K.C. Mayne, translation

Roger D'Hondt is a publicist, freelance-curator and founder of the arts centre New Reform (Aalst, 1970-1978) one of the first institutions to present performance and installation art in Belgium. In 1978 he was the curator of the 'Performance Art Festival' (Beursschouwburg, Brussel); in 2014 he curated 'Tussenwereld, Hedendaagse kunst in de crematoria van Lochristi en St- Niklaas', a project in the crematoria of Lochristi and St-Niklaas, and in 2016 he curated 'Hugo Roelandt en New Reform, de Aalsterse connectie' (Hugo Roelandt and New Reform, the Aalst connection) at Netwerk Aalst. Since 2005, together with Marie-Hélène Van Audenhove, he has been elaborating the project WelKunst: <http://welkunst.skynetblogs.be>

— 'Performance' is a notion that was originally used to indicate creative works of a theatrical and musical nature, even before the term popped up in the context of the visual arts. In her essay 'Notion(s) of Performance'¹ published in 1979, the Canadian Chantal Pontbriand (°1951), art historian and publisher of *Parachute*,² came to the realization that: 'the term performance in the visual arts can only be applicable when artists use their bodies as a form of expression'. This position makes a clear distinction between performances and other kinds of staging carried out by visual artists that often received (and still receive) the label of performance. The use of the body should be 'pure', which is to say, not theatrically, or merely as an instrument, in the realization of the actual artwork. With the American abstract expressionist painter Jackson Pollock (°1912 †1956), for example, who in the 1950ies painted with all his physical might, thereby filling canvases with splatters of paint, the process was imbued in a physical action that came to be described as 'action painting'. In this case the action is the instrument, not the result. The German painter and sculptor Klaus Rinke (°1939) uses his body as sculpture, whereby it stands in for the sculpted specimen. He carries out performances and records them photographically, after which he releases them into the world as autonomous artworks, as photographs and videos. The British-Italian artist duo Gilbert & George (°1943 and °1942) from 1969 in their 'Singing Statue' performance would cover their faces in a combination of bronze-coloured powder and Vaseline, presenting themselves as living sculptures in the streets of London, on squares, in galleries and in museums. It was an attempt to escape the passive qualities of sculpture. These are some of the kinds of performative behaviours that evoke associations with modern painting and sculpture. Performance art would thence continue to develop as an independent medium and later come to be of major importance, especially for artists who take on physical challenges and/or work with multimedia.

— Marie Julia Bollansée (°1960) began her artistic career as a sculptor, but, attracted by new technical possibilities, soon evolved into a multimedia artist. She also wished to break out of sculpture's static character. Her handmade, figurative clay sculptures³ – with mysterious, otherworldly gazes – made way for performances, video sculptures and installation art. The spirit in the gazes in her early works does however keep returning, in, for example, the use of body paint, with which she partially conceals her body in her performances. The presence of the physical body for Marie Julia is essential. In her oeuvre she stands central as a 'living' sculpture, often surrounded by the moving images she has recorded of streets, neighbourhoods and environments that inspire her, or that have left a lingering impression. These are images that refer to various stories, of both a historical and a personal nature. Marie Julia projects the images onto her studio walls and, covered with body paint or partially dressed, positions herself by standing in the projector's beam and merging with the projected image. This action, in turn, is recorded on video.

¹ *Performance by Artists*, Art Metropole, Toronto, Canada, 1979

² A Quebec-based art magazine oriented towards advanced criticism, of which 125 issues were published

³ *Les Gardiens Du Seuil*, 1997

Throughout the proceedings, which can last several hours – longer than the final result would lead us to assume – the artist works in her studio, in isolation. This unique way of working allows her, in a solo act, without an audience, to render a process public, whereby she evokes the psyche in herself. Reflection and affect play a significant role in this. Recently Marie Julia recorded images in de Via Della Pace (Street of Peace) in Rome's historical centre. During the projection of these moving images she stood in the projector's beam covered by a blue tarpaulin. It is the kind of image that regularly appears in news reporting about the refugee crisis. The impressions that arise as we watch Marie Julia's videos are a cross-section of a new situation, which occurred in-situ, whereby the performer is absorbed into the worldly reality of the past (the previously recorded video images, e.g. the historical centre of Rome) and the present (the performance itself). Ideas about the notion of 'time', which is inextricably linked to art and its history, arise in these installations as unfathomable values.

— Marie Julia distinguishes herself clearly from the other artists who refer to tableaux from classical painting (in order to declare their link with history). In a similar video 'Reflections on the birth of Venus' (1976) the German artist Ulrike Rosenbach (°1943) projects the eponymous painting by Sandro Botticelli of 1470, after which she positions herself within the image of Venus and makes a video of this. Rosenbach as 'feminist' puts herself on display as a modern Venus. In contrast, Marie Julia time and again uses deeply personal and site-specific situations of experiences she has during her travels and whilst walking.

— In executing her live performances Marie Julia always chooses a setting with a cultural-historical background⁴, a personal memory or a recent event of major importance. Most of her poses during these performances are stylistic and sculptural. As a body-art artist she transforms herself, like in her installations, with body paint, or covers her naked body with hand-knitted woollen clothing. The latter refers, among other things, to her family's history, whereby her father, as a sheep farmer, and her mother, as a spinner and knitter, dealt with age-old traditions; these are given an extension in the performances, which thereby consolidates and communicates Marie Julia's inner connection with her family. (Her mother was for a long time the person who produced these articles of clothing). Grasping these traditions and personal experiences points to the mythological circumstances from which Marie Julia's oeuvre has emerged. The reference to her personal history indicates the person-specific emotional state that runs like a red thread throughout her life.

⁴ The Abbey of Westmalle, the Seine, Théâtre de Verdure, Pompeii and others

Marie Julia's family members are also sometimes the subject or are part of the production process, as they apply the body paint or contribute by operating the video camera⁵ 'Silence on the Other Side' (2002) is a subdued performance whereby the artist, barefoot and in a self-spun sheep's wool dress is standing in the snow in homage to her deceased husband. The rituals and religious elements we see in her oeuvre emphasise the sensitivities with which Marie Julia embraces the world. Certain occurrences of a personal and humanitarian nature do not escape the artist's perception. We see these same emotions that are also present in Maria Julia's clay figures returning in her oeuvre as a whole, but performance allows her to express these emotions very explicitly. I sense that this is the most significant element that led the artist to performance art and that brought her the new insights in dealing with reality and rendering it explicit. The videos in her studio are, as already mentioned, recorded in the *absence* of an audience. The internet subsequently acts as a cost-free distributor of her video works: it is a medium that allows her to reach 'The Absent Audience' after all. Nevertheless, Marie Julia does not lead a withdrawn existence and the video images that surround her confirm her presence in public space. This dualistic aspect returns throughout her oeuvre as a whole, to which her video installations refer with emphasis, for example through the theme of 'identity.'

— In the video installation 'White Matters'⁶ Marie Julia places five large video screens alongside one another with each time an image from a performance that were executed in the absence of an audience. It is clear this installation, in confronting the performances with each other, makes another aspect visible. Although everyone will recognize themselves in all of the video works, there are still five different identities that rise to the surface, out of one and the same person (just as they do in the characters of the clay sculptures). In the video installation '9 personalities in 1 Body'⁷ the portrait of a woman (Riet Storms) is projected nine times in a different position and in different circumstances. (It is one of the rare works in which Marie Julia does not feature herself as the performing artist). In these projections of loosely recorded shots there appears a woman who, like in 'White Matters', performs nine times, each time as a different subject.

— The temptation is great to understand Marie Julia Bollansée's oeuvre through the 'transcendental theory' of the German philosopher Martin Heidegger (°1889 †1976), who tried to formulate an answer to the question of how a human being, in their everydayness, can be free.

⁵ For her live performances Marie Julia also calls on Hadewych, her regular camerawoman, and occasionally also incidental collaborators

⁶ Eva Steynen Deviation(s), 2013 Antwerpen

⁷ Kunsthal Lophem, 2004

BODI, PRINTING THE WALL performance
NICC Antwerp(B), 9-9-1999, 3 pm- 3.30 pm
in 'Illusion Free Space Forever Young' curated by Gert Robijns, Francesca Lesac
mixed blue pigment
Joseph Bollansée, camera

The **BODI** are a nomad tribe long since living in the Omo-valley in the south of Ethiopia

OMO videoperformance, 2012
To the Absent Audience
0'50"
goat skull from Arba Minch
Omo Valley, Ethiopia

BONE videoperformance, 2012
To the Absent Audience
1'14"
sheep's backbone,
leather belt JM Thimister

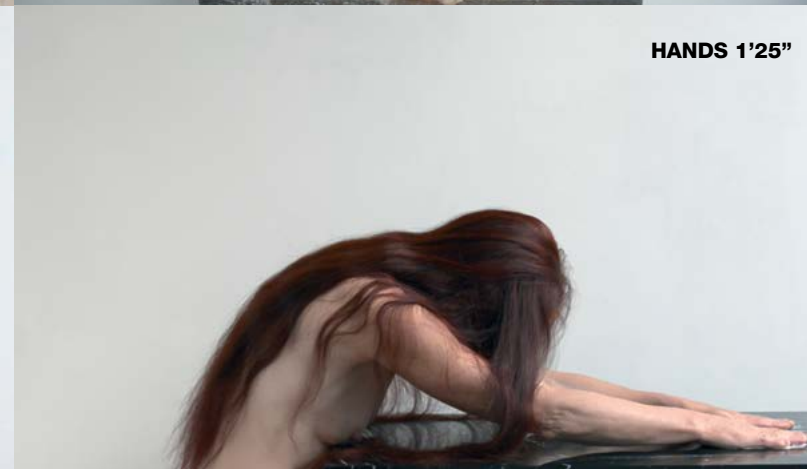
CROSS 1'05"**GLASS 1'11"****COPPER 1'03"****AMPHORA 2'34"****TARPAULIN 1'17"****STONEHENGE _ RE-ERECTION 2'04"****ANIMAL 0'59"**

Performances do not exist without an audience that is present at the moment of the creation. I break this rule by using the Internet. Time and place, absence and presence become relative, the performance can be revealed anytime, anywhere. For my 'To the Absent Audience' performances, my solitude in the studio in relation to the absent but connected audience is paramount.

All performances 'To the Absent Audience' can be seen on www.mariejuliabollansée.be

If you would like to become part of the Absent Audience feel free to invite yourself.

videoperformances
2010-2016
To the Absent Audience

TYRRHENIAN SEA 1'14"**HANDS 1'25"****VIRUS 7'03"****CAPE 1'07"****BROKEN 0'57"****HANDS 1'25"****FEATHERS 1'36"**

LAPIS-LAZULI 0'56"

RECEPTACLES 1'15"

HIMALAYA 1'09"

ONYX 1'15"

MELT 1'54"

SHELL 5'03"

MATRIX 1'46"

NEST 1'25"

STRING 2'15"

PLASTIC 1'03"

THISTLES 17'53"

Performances bestaan niet zonder een publiek dat aanwezig is op het moment van de creatie. Ik verander deze constellatie door het internet te gebruiken. Tijd en plaats, aanwezigheid en afwezigheid worden relatief, de performance kan altijd en overal plaatsvinden. Voor mijn 'To the Absent Audience' performances is mijn eenzaamheid in de studio in relatie tot een afwezig publiek waarmee ik in verbinding sta, belangrijk.

Alle performances 'To the Absent Audience' via:

www.mariejuliabollansee.be

Als u deel wilt uitmaken van 'the Absent Audience' wees zo vrij uzelf te inviteren.

STEEL 1'27"

MADONNA 1'17"

NATURE 1'06"

PYRAMID 2'33"

SHIELD 2'12"

MONEY 1'58"

BLACK ROSES 1'43"

FLINT 1'23"

ALUMINIUM 1'03"

FAN 3'35"

MARS 2'09"

STONEHENGE 2'15"

SUN-BLOC 1'04"

SKULL 3'10"

'the work of endlessly converting the visible, tangible world we love into the invisible vibrations and tremors of our own nature...'
Rainer Maria Rilke, The Duino Elegies
Letter to Hulewicz, A.S. Kline 2009

LEAVES 1'34"

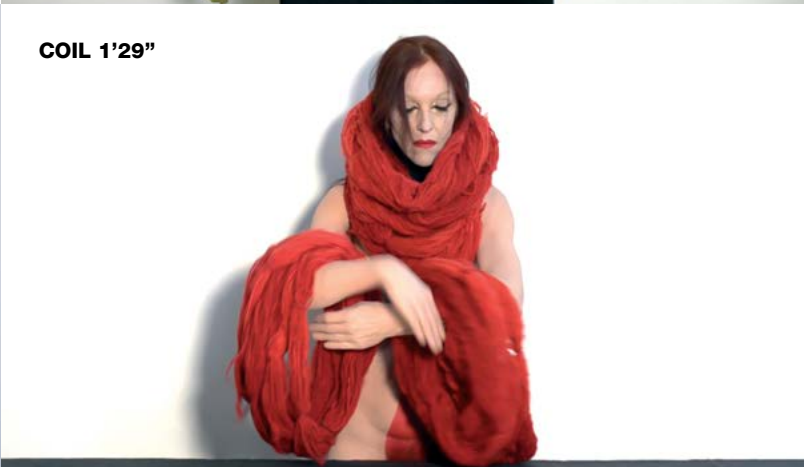
POISON 1'03"

METAL 0'52"

RESILIENCE 1'21"

COIL 1'29"

VIRUS photograph, 2012
human blood, ceramic

WIND performance

Marie Julia Bollansée and Mit Hendrickx
Museum Arnhem (N), 18-5-2014, 2 pm- 3 pm

in 'Threads' curated by Mirjam Westen

blue woolen thread, blue woolen skirt, videoloop on monitor, mixed blue bodypaint

Anaïs Bollansée, bodypaint, assistance

Hadewych, camera

photo: Jim Bollansée

the Flemish Government, support

3 PINES SNOW BLUE performance dealing with location and atmospherics
+51°17'35.25", +4°41'25.68" on 25-2-2012, 4 pm- 4.30 pm
ceramic bowl filled with ultramarine blue pigment, blue woolen skirt
Mit Hendrickx, knitwork
Anaïs Bollansée, photographs, assistance
Jim Bollansée, camera

L'HEURE BLEUE videoperformance, 2013
12'02"
'performing a 3rd level of the Sun Exercise'
videoprojection sunflowers, cobalt blue bodypaint
photo: Anaïs Bollansée

THE SUN EXERCISE performance
at 51°17'35.25", +4°41'25.68" Westmalle (B), 1-5-2011, 5 pm- 6 pm
circle O 550 cm, vessel filled with sunflower seeds, cane, madder red pigment
Jim Bollansée, Pablo Bollansée, camera
photo: Anaïs Bollansée

377 9" NAILS performance

M HKA Antwerp on Easter Day 24-4-2011, 3 pm - 3.45 pm

in 'A Syntax of Dependency' by Lawrence Weiner & Liam Gillick

amongst Christine Clinckx, Sanne De Wolf, Piet van Hecke

377 nine inch nails, madder red pigment, red woolen dress, red dyed AF Vandevorst canvas bags

Mit Hendrickx, knitwork

Anaïs Bollansée, bodypaint, photographs

Jim Bollansée, photographs

Hadewych, camera

CUT videoperformance, 2001
15'20"
Calossa d'En Sarria (S)
olive wood, axe, scarlet red pigment
Jim Bollansée, camera

RAIN videoperformance, 2002

8'07"

greenhouse, garden hose, scarlet red pigment

Jim Bollansée, camera

TRANSLUCENT videoperformance, 2015
To the Absent Audience
1'10"
tracing paper, white and vermillion-red bodypaint

BELL JAR videoperformance, 2012
To the Absent Audience
1'01"
bell jar, marble, white bodypaint

ARCHIVE ZOERSEL/ MARBELLA video-diptych, 2011

3'11"

Jan Storms, riding the moto

Jim Bollansée, camera moto

SEINE videoperformance, 2012

2'20"

'Between Paris and here and now'

videoprojection River Seine, Paris

the Flemish Government, support artist's residency at Cité Internationale des Arts, Paris

ZONE video-photo-installation, 2008
5 digital prints on canvas 300 x 195, 5 video projections, loop, sound
Lieve De Bruyn, choreography dance
Ronald Stoops, photographs
LOKAAL_01 Antwerp, residency support
the Flemish Government, support

+51°13'00.0"N +4°23'40.4"E_CONVERSATIONS

single channel video, 5'38"

Marie Julia Bollansée invites Els Vanden Meersch, Monali Meher, Ode de Kort, Inge Braeckman

The loft of Jo en Bea Crepain hosts the conversations of four artists and a poet and the show they create together tracing the lines of the chemistry of natural kinship in March 2016.

De loft van Jo en Bea Crepain geeft ruimte aan de conversaties van vier kunstenaars en een dichter en aan de show die ze samen creëren volgens de lijnen van de scheikunde der natuurlijke verwantschap, in maart 2016.

TARQUINIA video-installation, 2006

M HKA Antwerp (B) 'Lonely at the top #1' curated by Dieter Roelstraete

3 channel videoprojection

starring: Anaïs Bollansée, Arthur De Maeyer, Zelia Eylenbosch, Erna De Schutter, Eric Joris, Pablo Bollansée, Laurens Dierickx, Rina Vets, Ludwig Lemaire, Mit Hendricks, Mon De Schutter, Dwaro De Bruyne, Jef Diericks, Lisbeth Wolfs Anneke Rombaut, Jan Storms, Pieter De Maeyer, Julia Poniewierski, Inge Grogard, Anke Schäfer, Marie Julia Bollansée Jo Crepain, Leo Copers, Jim Bollansée, Olmo Claessens, Joëlle Meerbergen, Sven Van Kuijk, Martine Kint Riet Storms, Bea Matthijs, Karel Bollansée, Peter Willaeyts, Piet Pollet, Griet Verbeke

photo: Ronald Stoops

the Flemish Government, support

Tarquinia is the old Etruscan city near Rome in Tuscany in Italy. The 2500 year-old frescoes in the gravetombs depict feasts and dancing people. They trigger one's imagination, since time has partially erased the colours and scenes. What stays with me is the atmosphere of delight, interactions, joie de vivre, colours, and the conviction that life dominates all in these burrial chambers. And so does the composition, with a long table, that people are sitting at.... and there are plants, birds and music, too.

Tarquinia is de oude Etrusken stad bij Rome in Toscane in Italië. Op de 2500 jaar oude fresco's in de graftomben zijn feestende en dansende mensen afgebeeld. Ze prikkelen de verbeelding, de tijd heeft de kleuren en de scenes gedeeltelijk uitgewist. Wat me bijbleef is de atmosfeer van geluk, interacties, joie de vivre, kleuren, en de overtuiging dat het leven alles overheerst in deze grafkamers. En de compositie ook, een lange tafel, en mensen die aan de tafel zitten... en planten, vogels, muziek.

THE AXIL OF THE MOUNTAIN video-installation, 2010
5 video sequenses on monitors, 5 videoprojections, soundscape
Nijo and Titia Fagot, planting trees
Jim Bollansée, image-editing
Olmo Claessens, sound-editing
Vidi Square, support
installation view: loft Bea & Jo Crepain, Antwerp on Spring
night from sunset March 20 until sunrise March 21

A man and a woman are planting a forest. The trees will grow slowly. In a hundred years the forest will have matured. Future people will enjoy its peace and shadow and pick up its medlars and its chestnuts.

Een man en een vrouw planten een bos. De bomen zullen traag groeien. Over honderd jaar zal het bos pas volgroeid zijn. In de toekomst zullen er mensen kunnen genieten van de rust en de schaduw in het bos en er mispels en kastanjes rapen.

FOREST video-installation, 2005
3 channel projection, 6'06"
Riet Storms, performance
the Flemish Government, support
installation view LOKAAL_01 Breda

THE OUTER SPINE EXERCISE video-installation, 2011

single channel video 27'30"

4 dresses in sheep's wool, 4 colours red, white, mixed blue, indigo

Riet Storms, performance, knitwork

Een Es weet ik staan. Yggdrasil heet hij. Hoog en met helder heilvocht begoten. Vandaar komt de dauw die valt in de dalen. Groen staat hij eeuwig aan de bron van Urd.

De boom is een levend beeld, een zich voortdurend metamorfoserende sculptuur waarin men de aarde en haar atmosfeer verbeeld kan zien. Bij uitbreiding kan de boom zelfs een miniatuur zijn van het gehele maxi-universum.

Of hij kan het skelet zijn waarrond een wereld geweven is. Zoals in de IJslandse Edda, de gedichten uit de Noordse mythologie, waarin de levensboom Yggdrasil de centrale axis is waarrond goden, mensen en mythologische wezens zich bewegen.

De Yggdrasil wortelt diep in de onderwereld, tot bij drie bronnen: een bron van duisternis en gevaar, een bron van wijsheid (met Odins oog op haar bodem), en een bron van levenskracht. Bij de wortels wonen de drie Nornen, Urd, Skuld en Werdandi, de schikgodinnen van het verleden, de toekomst en het heden. Met zijn wijvertakte kruin reikt de boom tot in de atmosfeer en de hemel. De grote adelaar die er zijn nest heeft gebouwd, kijkt ver in alle windrichtingen en vliegt soms helemaal tot in de godenwereld. De stam staat rechtop in het midden van de wereld. Hongerige herten knagen aan hem; een gevaarlijke slang tracht omhoog te kruipen over zijn schors en voortdurend loopt een eekhoortje heen-en-weer als een boodschapper tussen de sferen.

Men kan het beeld van de Yggdrasil ook condenseren en alle bovenstaande elementen enten op het menselijke systeem. De stam is dan de ruggengraat van het lichaam, de transportzone tussen buik en hersenen, de brug tussen de fysieke en de spirituele sfeer.

THE OUTER SPINE EXERCISE Het kunstwerk dat zich rond bomen opbouwt, zoekt naar een zekere soliditeit en naar wortels in de aarde. Omdat het om een videoperformance-werk gaat, spelen in de statische natuur ook de elementen beweging, licht en lucht mee.

Er worden enkele regels in acht genomen bij de ontwikkeling van het werk: **1.** Met de regelmaat van één keer per week ondernemen de kunstenaar en de performer een 'bedevaart' naar een boom. Ze doen dit gedurende één jaar. **2.** De setting voor de performance is steeds 'aan de wortels van een oude boom'. **3.** Het kleed van de performer is aangepast aan elk van de vier seizoenen die in Europa de jaarcirkel maken. **4.** De richting van het beeld is verticaal en de afstand van de camera tot de boom is ongeveer vier stappen; de stam is steeds de verticale, centrale axis van het videobeeld.

Als de bomen een mogelijkheid tot het genereren van een uitwendige ruggengraat in zich dragen, zou deze intense oefening die bloot kunnen leggen. In het beste geval kan de beeldkracht van de bomen zich verfijnen, via de bewegende trillingen en de metamorfose op het ritme van de seizoenen, tot vitale stoffen. De uitkomst ligt helemaal open, maar de kunstenaar en de performer houden rekening met de mogelijkheid dat er in dit project een helende factor verborgen ligt.

An ash I know there stands, Yggdrasil is its name, a tall tree, showered with shining loam. From there comes the dew that drops in the valleys. It stands forever green over Urd's well.

The tree is a living sculpture, an image in a state of ongoing metamorphosis, in which the earth and her atmosphere are reflected. By extension, the tree could be a miniature of the complete universe. It can be the skeleton around which a world is woven, as we read in the Icelandic Edda, the poems from the Nordic mythology. The tree of life, the Yggdrasil, stands as the central axis within the constellation of gods, men and mythological beings.

The Yggdrasil is rooted deep in the underworld, where there are three springs: a spring of darkness and danger, a spring of wisdom (with Odin's eye laying on the bottom), and a spring of life-energy. The three Norns, Urd, Skuld and Werdandi live nearby the roots; they are the fates of the past, the future and the present. Its crown far branched out, the tree reaches for the atmosphere and the heavens.

The big eagle that nests in the crown looks out towards the North, South, East and West; and sometimes he flies up to the regions of the gods. The trunk stands straight in the center of the world. Hungry deers gnaw at its bark; a dangerous snake tries to climb up, and a squirrel runs up and down, as an indefatigable messenger between the spheres.

The image of the Yggdrasil also could be condensed and all upper elements can be projected on the human system. So the trunk becomes the spine of the body, the transportzone between belly and brain, the bridge between the physical and the spiritual atmosphere.

THE OUTER SPINE EXERCISE The artwork with trees as a central theme is searching for a certain stability and for roots in the earth. Because this is a videoperformance-work, the elements of movement, light and air flow into the static nature.

In the progress of the work, some indications are followed: **1.** With a weekly rhythm, the artist and the performer go on a 'pilgrimage' to a tree. They do so for the duration of a whole year. **2.** The setting for the performance is always 'at the roots of an old tree'. **3.** The performer's dress is adapted to each of the four seasons according to the annual circle in Europe. **4.** The direction of the image is vertical and the distance between the camera and the tree is about four steps; the trunk is always the vertical central axis of the video image.

If trees could have a potential for the generation of an outer spine, then this intense exercise can possibly reveal it. In the best case scenario, the image-power of the trees can refine, via moving vibrations, and metamorphosis on the rhythm of the seasons, to vital elements. The outcome is completely open and undefined, but the artist and the performer consider the opportunity that this project hides a healing factor.

— Marie Julia Bollansée, 2011

DAILY CARE videoperformance, 2011
6'01"
milk, blue Weleda bottles

LOVERS video-diptych, 2013
8'26" looped

A tribute to my Parents Mit Hendrickx and Mon De Schutter

leaving
planet Earth
you spread
your wings
and put on
warrior boots
to conquer
the next
galaxy

GALAXY photo-installation, 2006
Pablo Bollansée, performance
Ronald Stoops, photograph

boatsmen
on the flow
never look up
to the glow
on the shore
where
the lady of the river
watches
them go

LADY OF THE RIVER photo-installation, 2006
Bea Crepain, performance
Ronald Stoops, photograph

SALT PILLAR videoperformance, 2015

To the Absent Audience

1'57"

Himalaya salt stones, copper rod, vermillion bodypaint

Lot's wife turned into a pillar of salt when she looked back at the destruction of Sodom and Gomorrah.
Book of Genesis 19,26

De vrouw van Lot veranderde in een zoutzuil, toen ze omkeek naar de verwoesting van Sodom en Gomorra.
Boek Genesis 19,26

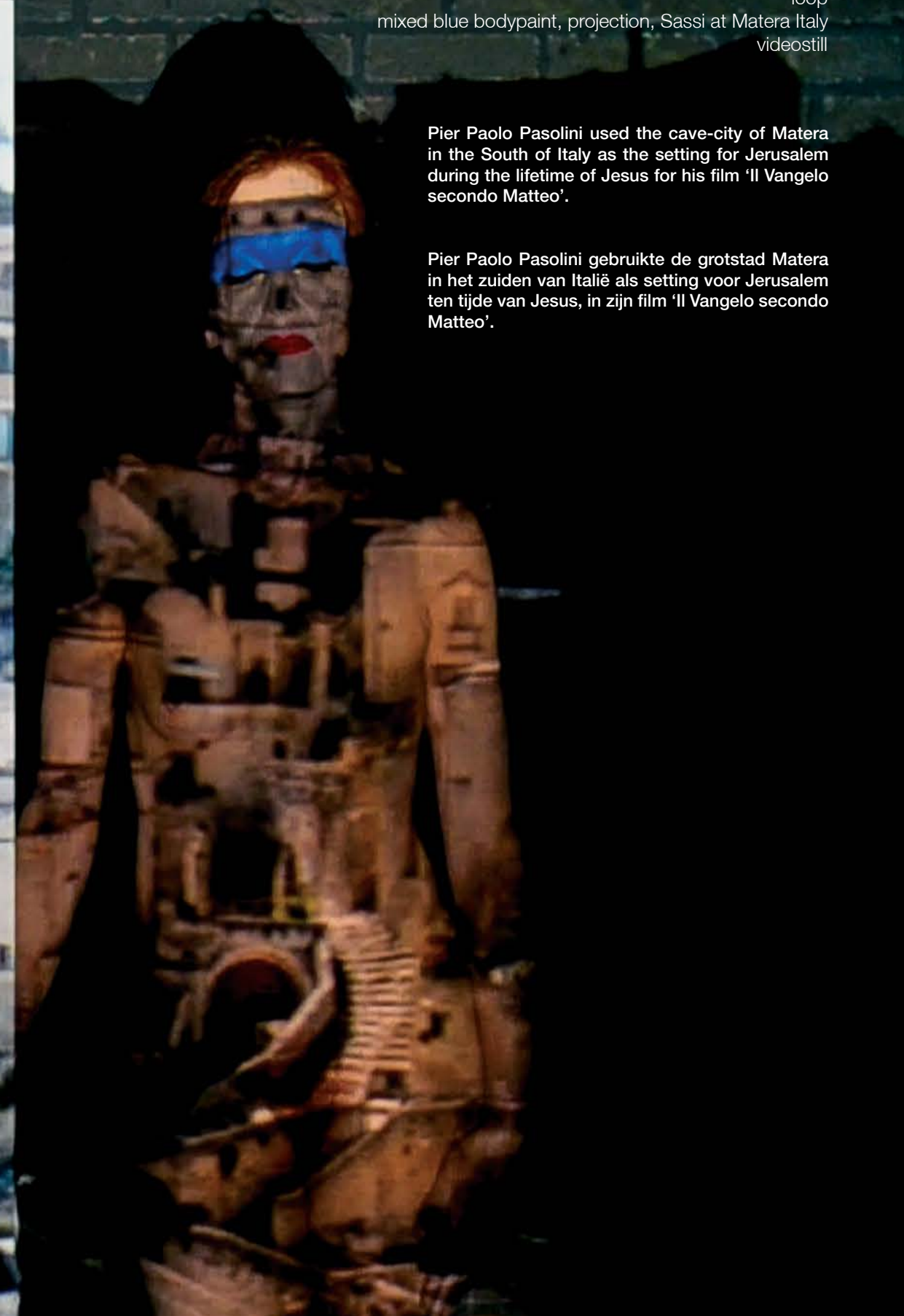
JERUSALEM videoperformance, 2014

'Between Matera and here and now'

loop

mixed blue bodypaint, projection, Sassi at Matera Italy

videostill

Pier Paolo Pasolini used the cave-city of Matera in the South of Italy as the setting for Jerusalem during the lifetime of Jesus for his film 'Il Vangelo secondo Matteo'.

Pier Paolo Pasolini gebruikte de grotstad Matera in het zuiden van Italië als setting voor Jerusalem ten tijde van Jesus, in zijn film 'Il Vangelo secondo Matteo'.

RAGAZZI DI VITA videoperformance, 2014

'Between Rome and here and now'

loop

mixed blue bodypaint, glasses, blue wig thanks to the students

projection, students Hiberniaschool Antwerp at Rome, waiting on the stairs of

Palazzo delle Esposizioni for the opening of 'Pasolini Roma'

videostill

CATACOMB videoperformance, 2014

'Between Naples and here and now'

loop

red bodypaint, 3 pines, projection, baptismal font at the Catacomb di San Genaro at Naples

videostill

SKIN videoperformance, 2012
To the Absent Audience
1'10"
cream, blue glazed ceramic bowl

Sky Shelter

INGE BRAECKMAN

Inge Braeckman (Gent, 1974) debuteerde in 2009 met de dichtbundel *Beeltenissen* bij het Poëziecentrum in Gent. In 2011 verscheen bij dezelfde uitgeverij *Incantaties 1* en in 2013 *Incantaties 2*.

Dit jaar verschijnt bij Ergo Pers *Bougainvillea*, met etsen van Carole Vanderlinden. Ze is ook werkzaam als publicist, en schrijft voornamelijk over hedendaagse kunst voor onder meer *<H>ART Magazine* en talrijke galeries in en buiten België.

Voor Marie Julia Bollansée

Zing, zing nog een keer, ook in deze eeuw van cyber
en verstrooiing, het paradijs is één grote tuin,

werd nooit verloren, maar dagen- en nachtenlang
ook ongemerkt opgewekt door blozende rozen,

onzichtbaar door een meesterlijke hand uit
een zeldzaam en broos gesteente gesneden

in het onophoudelijk doordringen van deze tijd.

Het ritueel van liefde, een gouddraad gewikkeld
rond de natuur en haar handelingen, is een dans

waar vlinders in opflakkeren en zich vervlechten
met het mysterie dat de maan belicht, ook in de roes

en bij elke tegenwind. Dus zing, zing, nog een keer,
met deze uitgesponnen melodie en beelden waarin de

herinnering overbodig is, over wat zich naakt voorbij

de werkelijkheid bevindt. Want onder de bomen heb ik
met mijn vingertoppen aan het wachten gepeuterd,

en de zee zien versplinteren,
samen met hem voor wie ik geen geheimen ken.

Tarpaulin's wandering (Voor Marie Julia)

De tere bloesems van hortensia's
als bekleding van je naakte huid. Toevallig

gevonden in de tuin van je jeugd. De kleur
ervan als shelter, om als een hemel over je heen

te trekken, geborgen voor de onvatbaarheden
en de geheimen van de nacht. Ze strelen

herinneringen met de onhoorbare adem van
hun woorden, als zout onmisbaar voor de aarde.

Als een lichaam voorgoed met pigment
versmolten in de ruimte ook wanneer het publiek

vergeet te kijken. Het lichaam print zich
op de muur. Als een nomade, een personage

op het plaaster of de verf. Een merkteken
eeuwig in de tijd.

Sky Shelter

INGE BRAECKMAN

K.C. Mayne, translation

Inge Braeckman (Gent, 1974) had her poetry debut published in 2009 with the pamphlet *Beeltenissen*, by the Ghent's Centre for Poetry (Poëziecentrum). In 2011 *Incantaties 1* came out and in 2013 *Incantaties 2*, with the same publishers. This year Ergo

Pers will publish *Bougainvillea*, with etchings by Carole Vanderlinden. She also writes on contemporary art, for, among others, *<H>ART Magazine* and numerous galleries both in and outside Belgium.

For Marie Julia Bollansée

Sing, sing once again, for also in this century of cyber
and dispersion, paradise is a great garden

that was never lost, but for days and nights
has been awoken, unnoticed, by blushing roses

invisibly hewn by a masterly hand
from a stone that is scarce and brittle

in this time's endless permeation.

The ritual of love, a golden thread, wrapping
round nature and its actions, is a dance

in which butterflies flare up and weave
into the mystery that lights up the moon, in the intoxication,

with every adverse wind. So sing, sing once again,
with this outspun melody and images

that need no remembrance, of what finds itself

naked, beyond reality. Because under the trees
with my fingertips I have pried at waiting

and watched the sea splinter apart,
with the one for whom I do not have any secrets.

Tarpaulin's wandering
(For Marie Julia)

The tender hydrangea blossoms
like clothing for your naked skin. Accidentally

found, in the garden of your youth.
Experiencing colour as shelter, you draw it over you,

like the heavens above, you are safe in the ungraspable
and the secrets of the night. They caress

memories with their words' inaudible
breathing, precious as salt is to the earth.

A body forever melded with pigment
in space, also when the audience

forgets to look. The body imprints itself
upon the wall. Like a nomad, a character

on paint or plaster, leaving a signifying trace
upon time eternal.

SKIN videoperformance, 2012
To the Absent Audience
1'10"
cream, blue glazed ceramic bowl

WHITE MATTERS video-installation, 2013

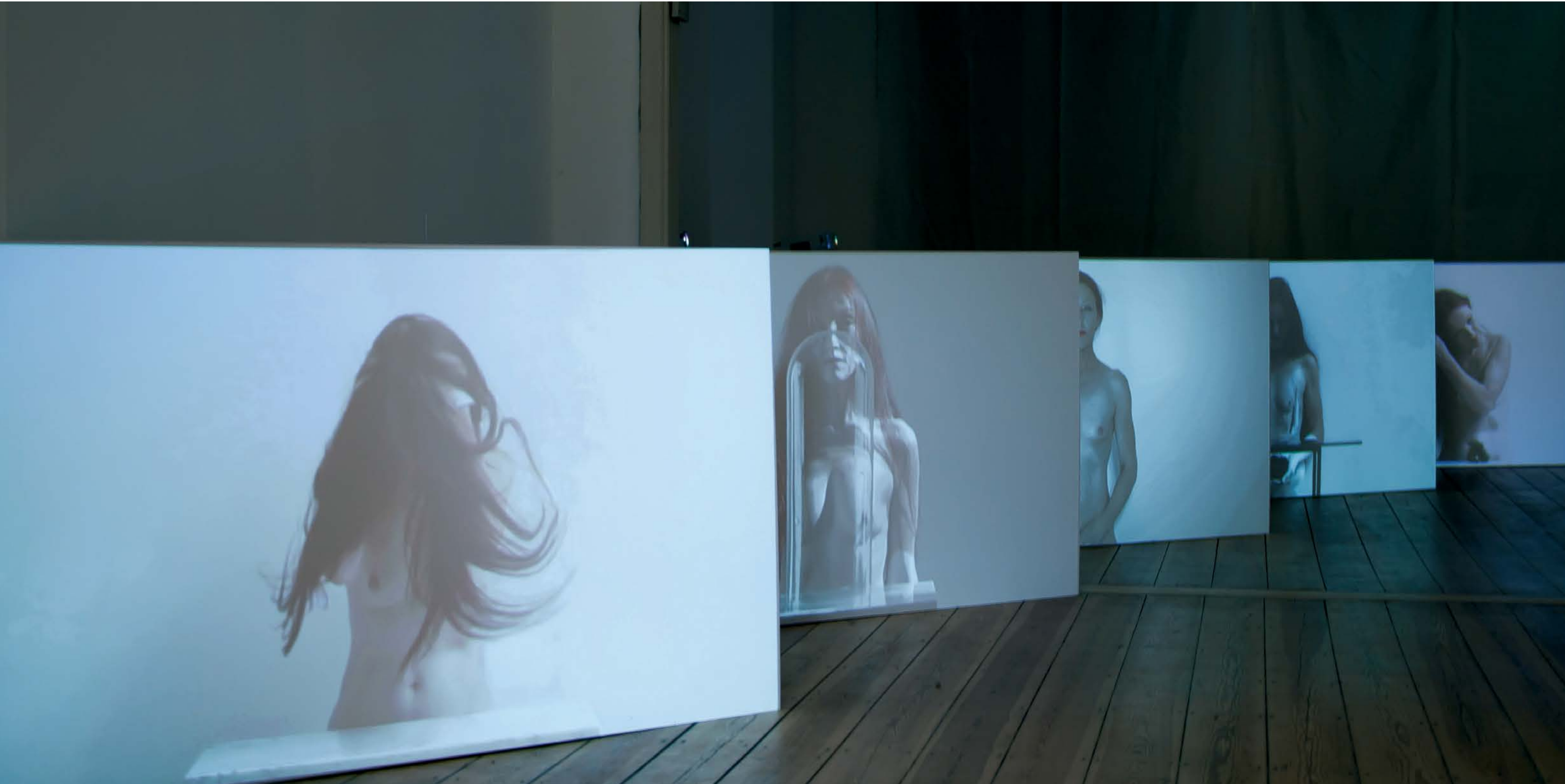
5 projections on screen, soundscape

selected videoperformances 'To the Absent Audience'

RUBBER 1'45", BELL JAR 1'01", BONE 1'14", NEST 1'25", THISTLES 17'53"

at Eva Steynen.Deviation(s) Antwerp

photo: Jim Bollansée

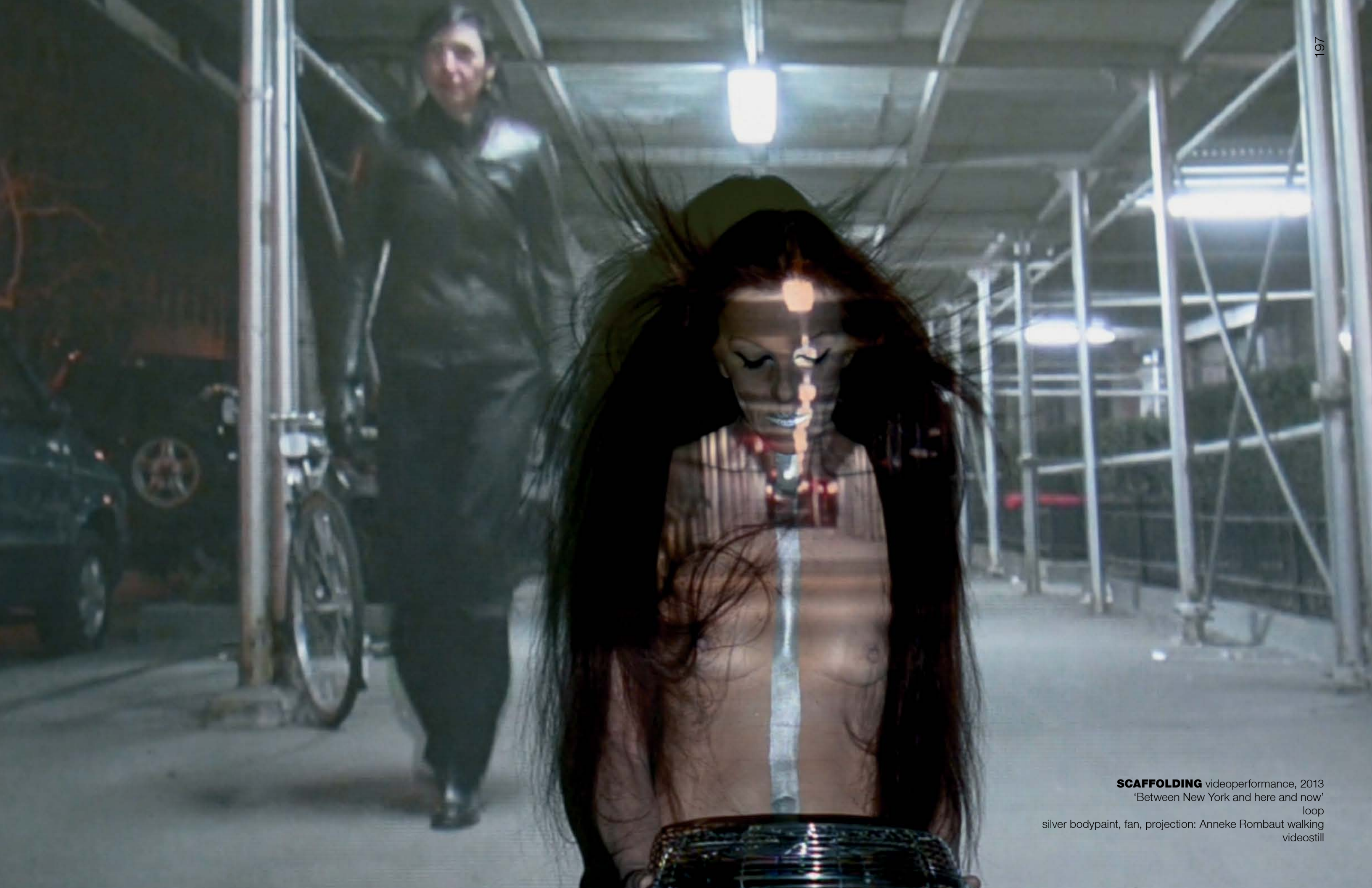

MARAI videoperformance, 2013
'Between Paris and here and now'
loop
vermillion red bodypaint, projection
videostill

TUNNEL videoperformance, 2013
'Between New York and here and now'
loop
golden bodypaint
projection, riding through Holland Tunnel with Anneke Rombaut and Philip Huyghe
videostill

SCAFFOLDING videoperformance, 2013
'Between New York and here and now'
loop
silver bodypaint, fan, projection: Anneke Rombaut walking
videostill

BOWERY videoperformance, 2013
'Between New York and here and now'
loop
white bodypaint, projection, New Museum
videostill

SALT video-photo installation, 2009
5 digital prints on canvas 250 x 160cm
6 video projections, soundscape
Els Rasschaert, performance
Ronald Stoops, photographs
installation view men@work Antwerp, thanks to VIDI SQUARE
the Flemish Government, support

ELEGY video-installation, 2014
3 projections, loop
9 mouvements, 9 performances/poses
soundscape
8 cobblestones, hearing protectors
installation view, Vlaanderenstraat 6 Antwerp (B)

ELEGY

video-installation, 2014

Pushing down, pulling and dragging the limbs, the manipulation of living beings with throbbing cutting machines, crying all around: these are the actions you see in the videos and that is the sound you hear.

But the image and sound are not about humiliation, attack or violence. The videos were recorded at the Westmalle Trappist Abbey's sheepfold, on the day of the annual 'big shave'. The animals are manipulated by strong efficient shearers, who know exactly where their weak points are. Their wool is cut by a sharp and noisy electric tondeuse, that shaves over their skin (and by accident sometimes wounds it). The sheep's bleating sounds random, but it sounds like a non stop elegy.

The video-installation is built upon these images and sounds. I made nine performances, static poses with stones. Stones and sheep are bearers of meaning. I'm thinking about the ceremonies in different religions by which sheep are ritually slaughtered and sacrificed. Priests received messages from the Gods and divined the future by reading the intestines of the animals. Sins can be wiped away and graces can be enforced with sheep-blood. The Egyptians gilded the horns and hoofs of rams that are slaughtered in the temple. Abraham did not kill his son, but slaughtered a lamb instead, as an atoning sacrifice to Jahweh. The people of Israel were named the flock of sheep, Christ is their shepherd, and at the same time the sacrificial lamb. Stones are primeval, dead and silent, and they carry meanings. Time concentrated and petrified matter through centuries of stagnation. Big stones were erected to be menhirs, as signs, as monuments in time. Small stones are thrown, built, destroyed... They refer to stonings, to roadways, to the Western Wall in Jerusalem, to the biblical 'He who is without sin cast the first stone' (Johannes 8.7). However, these sheep are very well nursed by their devoted shepherd. The stones are glowing silently (it could be gemstones or even meteorites). The performances happen completely naked and peacefully. The body-sculptures do not suggest any violence or power. There are ear-protectors available which can be used to dim the penetrating cries. But the installation weeps and protests. ELEGY.

The deeper meaning of this artwork is formed in the perception of the audience, which is influenced by the cultural and symbolic overlap of the the world's religions and mythologies. However, its subject matter is inextricably linked to what actually happens all around in the world, throughout human history and is part of our collective memories and conflicts.

Neerduwen, trekken en sleuren aan de ledematen, levende wezens met ronkende snijmachines te lijf gaan, een huilende kudde: deze acties gebeuren in de videobeelden, en gehuil is wat je hoort.

Maar de beelden en geluiden zijn niet afkomstig van vernederingen, aanslagen of gewelddaden. Ze werden opgenomen in de vredige schapenstal van de Trappistenabdij te Westmalle. Ik was daar met mijn camera op de dag van de jaarlijkse 'big shave'. De dieren worden zeer efficiënt door sterke, vakkundige schapenscheerders gemanipuleerd die perfect weten waar de zwakke plekken zijn om de dieren in bedwang te houden. Hun wol wordt geschoren met elektrische tondeuses, die rakelings over hun huid schaven en soms, per ongeluk, oppervlakkige wonden veroorzaken. De schapen blaten richtingloos, hun mekkeren lijkt niet (zoals bv. de roep van een uil) een boodschap te bevatten; ze weeklagen at random, doch hun klaaglied snijdt door merg en been.

De video-installatie is gebouwd op deze beelden en hun geluiden. Ik maakte negen performances, statische poses met een steen. Stenen en schapen dragen betekenis(sen). Ik denk aan de ceremonieën in verschillende godsdiensten waarin schapen ritueel geslacht en geofferd werden en worden. Eredienaren lazen boodschappen van de Goden en de toekomst in hun ingewanden. Met hun bloed werden zonden weggewassen en gunsten verkregen. De Egyptenaren verguldden de horens en de hoeven van de rammen die in de tempel geslacht werden. Abraham doodde niet zijn zoon, maar een lam in de plaats, als een zoenoffer voor Jahweh. Het volk van Israël werd de kudde genoemd, Christus is de herder en tegelijk het slachtlam. Stenen, keien zijn stil, levenloos, maar evenzo zijn ze oeroud en dragen ze betekenis. De tijd heeft de materie geconcentreerd, versteend door eeuwenlange stilstand. Grote stenen werden opgericht tot menhirs, monumenten in de tijd. Kleinere stenen worden gegoooid, gebouwd, vermorzeld,... Ze doen denken aan stenigingen, aan heirbanen, aan de klaagmuur in Jerusalem, aan het Bijbelse 'Hij die zonder zonden is werpe de eerste steen.' (Johannes 8.7)

Doch, déze kudde schapen wordt verzorgd door een goede herder. De keien glanzen (Het kunnen ook edelstenen zijn, of zelfs meteoren). De performances zijn sereen, helemaal naakt en kwetsbaar. De poses maken geen enkele allusie op geweld of macht. Er zijn oorbeschermers die de toeschouwers kunnen gebruiken om het penetrante gemekker te dimmen. Toch weent en protesteert de video-installatie. ELEGY.

De betekenislagen die het kunstwerk oproept ontstaan in de perceptie van de toeschouwer, die beïnvloed is door culturele en symbolische beelden uit de wereldgodsdiensten en mythologieën. Het kunstwerk zelf is onlosmakelijk verbonden met de actuele gebeurtenissen in de wereld, met de mensheidsgeschiedenis en met ons collectief geheugen en onze conflicten.

— Marie Julia Bollansée, 2014

INSTALLATION FOR 9 PERSONALITIES IN 1 BODY

video-installation, 2004
9 channel video projection, 7'00"
Riet Storms, performance
dress in human hair
Ronald Stoops, photograph
Roland Patteeuw, curator
installation view Kunsthalle Lophem (B): Maarten Patteeuw
the Flemish Government, support

we shall be gone
long ago
when the water
changes its way
when the house
tumbles down
but her chemistry
is yours
through my veins

CHEMISTRY

photo-installation, 2002
Anaïs Bollansée, performance
Mit Hendrickx, performance
photo: Ronald Stoops

ARCHIVE RONCHAMP/ ANTWERP video-diptych, 2009
5'11"
Notre Dame du Haut Le Corbusier/ Joseph Bollansée

SALT + BREAD performance, installation

Eva Steynen.Deviation(s) Antwerp, 14-4-2013, 3.00 pm- 3.30 pm

in 'White Matters' curated by Eva Steynen

5 breads in cotton bag, salt in 4 glass jars, white bodypaint, sheep's wool dress

Anaïs Bollansée, bodypaint

Pablo Bollansée, assistance

Mit Hendrickx, knitwork

Jim Bollansée, Sebastien Baete, TJO, photographs

Hadewych, camera

When people occupy a new home, bread and salt are ritual gifts for good luck. I created this performance at the opening of Eva Steynen's gallery, to encourage her precious project.

Als iemand een nieuwe woonst betreft is een geschenk van brood en zout een geluksbrenger. Deze performance is gecreëerd op de opening van Eva Steynen's galerie, om geluk te brengen in dit huis en als de eerste steen van haar precieuse project.

BREAD videoperformance, 2010
To the Absent Audience
2'37"
bread, knife

WATER videoperformance, 2010
To the Absent Audience
1'12"
silver pigment, water
Pablo Bollansée, camera

WALK videoperformance, 2010
7'00"
snow, cane, white pigment
Jim Bollansée, camera
Joseph Bollansée, direction

You can live
under my skin
and look through
my eyes
shall we
have to say goodbye
at the edge of
the twilight zone

A sherpa accompanies you
climbing up the mountain
to the white mists.
Back down in
the land of the living
she listens to the
Silence on the Other Side

S.O.S. SILENCE ON THE OTHER SIDE photo-installation, 2002
lambdaprint on aluminium, 170 x 125 cm, poem
photo + setting: Ronald Stoops

REFLEXION installation, 2014
Joseph Bollansée, photograph, 1989
MJB. CROSS, videoperformance 'To the Absent Audience', 2013
black and white, lambdaprint, 110 x 165, plexi
projection on screen, 1'04", looped, 110 x 195, sound

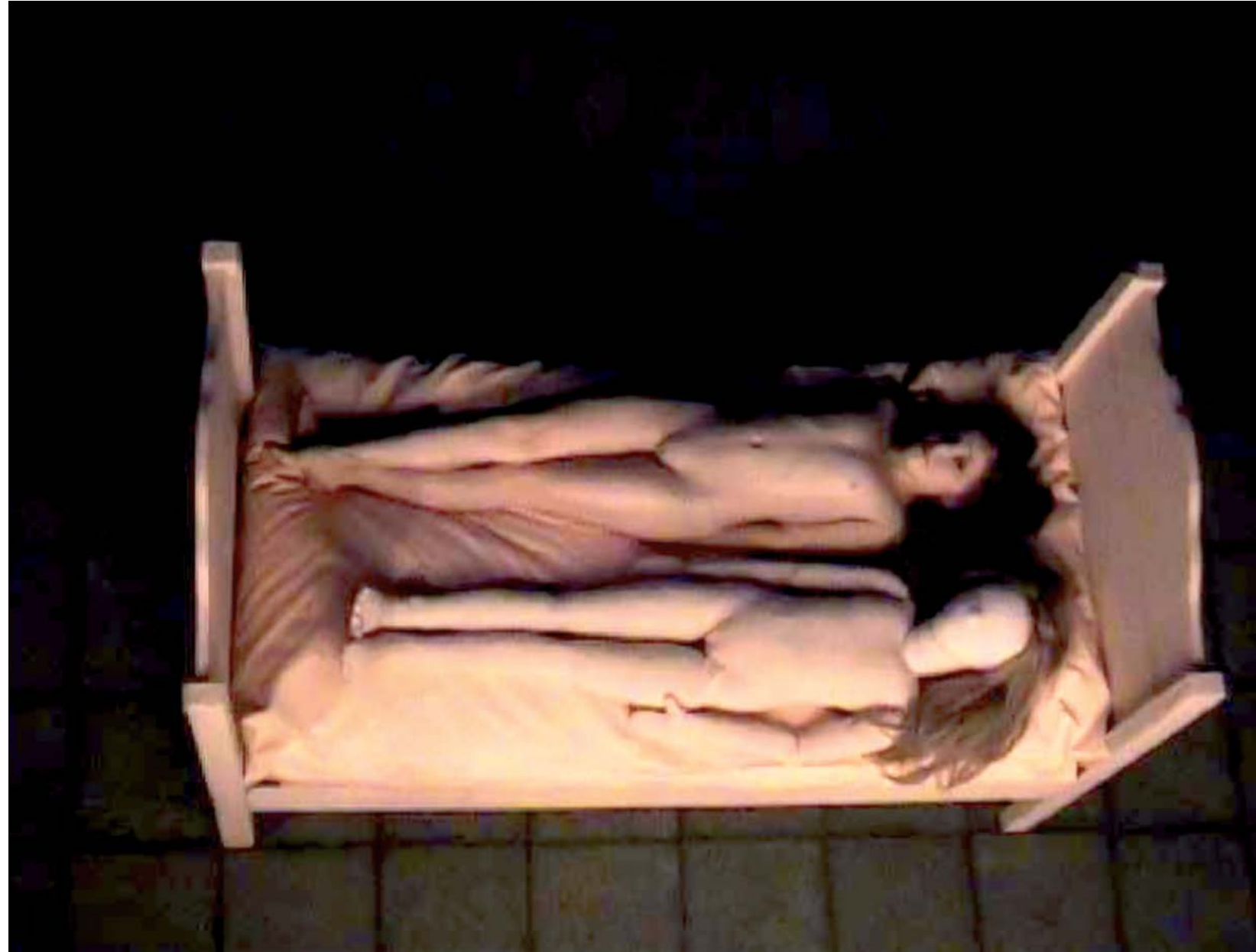

Joseph Bollansée, photograph, 1986

Joseph Bollaensée, photograph, 1981

LUCY single channel video, 2003
33'00"
Anaïs Bollansée, performance

CV MARIE JULIA BOLLANSÉE

°Belgium, 1960

study

Graphics at Sint-Lucasaviljoen Antwerp, 1979

Aggregation in Visual Arts Sint-Maria Antwerp, 1980-81

Sculpture under guidance of Roland Rens at Academy Lier, 1983-89

SOLO + DUO EXHIBITIONS

- 2016 **TARPAULIN BLUE** Eva Steynen.Deviation(s) Antwerp (BE)
ROBOT FACTORY M HKA Antwerp (BE), at INBOX curated by Liliane Dewachter
- 2014 **ELEGY+ GRISAILLES** with Honoré δ'O, Crepain House, Antwerp (BE)
- 2013 **THE SCULPTURE EXERCISE** galerie Vrijdag, Antwerp (BE)
WHITE MATTERS Eva Steynen.Deviation(s) Antwerp (BE)
- 2012 **SUNGAME** Studio James Ensor, Cité Internationale des Arts, Paris (FR)
FINAL WINTERDAYS AT +51°17'34.59" +4°41'25.32", artist's studio Westmalle (BE)
- 2010 **DOORS** Salon blanc Oostende (BE), curated by Els Wuyts
THE AXIL OF THE MOUNTAIN Jo& Bea Crepain house, Antwerp (BE)
- 2009 **MARIE JULIA BOLLANSÉE** De Vuyst Lokeren (BE)
SALT Men@Work, Antwerp (BE)
- 2008 **ZONE** Lokaal_01, Antwerp (BE), curated by Frederik Vergaert
- 2007 **TARQUINIA** M HKA, Antwerp (BE), curated by Dieter Roelstraete & Grant Watson
- 2005 **AVEN** Seppenshuis Zoersel (BE), patronized by Kunst in Zoersel & Wivina Demeester
- 2004 **INSTALLATION FOR 9 PERSONALITIES IN 1 BODY** Kunsthalle Lophem (BE) curated by Roland Patteeuw
- 2003 **CHEMISTRY** Walter van Beirendonck's Window Gallery, Antwerp (BE), curated by Narcisse Tordoir
- 2002 **S.O.S. SILENCE ON THE OTHER SIDE** Gallery La Situation, Antwerp (BE)
- 2000 **SURVIVAL KnIT** Gallery La Situation, Antwerp (BE)
- 1999 **MARIE JULIA BOLLANSÉE** Elzenveld, Antwerp (BE)
- 1998 **LES GUARDIENS DU SEUIL** to Bernarda Valeria & Jules van Geffen, Antwerp (BE)
- 1992 **TOEN EN LATER** Castle, Zoersel (BE)
- 1989 **MARIE JULIA BOLLANSÉE** Generale Bank, Lier (BE)
- 1986 **PORTRETTEEN** Gemeentemuseum, Temse (BE)
- 1983 **GALERY 'T LAMMEKEN** Antwerp (BE)

PERFORMANCES

- 2016 11 17 **ROBOT FACTORY** M HKA Antwerp (BE),
- 2014 09 07 **OPERA** Maison de la Culture Namur (BE)
- 2014 05 18 **WIND** Mmka Museum Arnhem (NL)
- 2013 09 28 **ABSENCE** Pianofabriek & Error One Brussels (BE)
- 2013 06 15 **RED STRING** Théâtre du Verdure au Citadelle, Namur (BE)
- 2013 04 14 **SALT+BREAD** Eva Steynen.Deviation(s) Antwerp (BE)
- 2013 04 20 **PASSAGE** Lokaal_01 Breda (NL)
- 2013 02 01 **TEXTUM** with Sanne De Wolf, BRDG Antwerp (BE)
- 2012 12 08 **377 9" NAILS** at Moments Artistiques, Paris (FR)
- 2012 12 01 **PASSAGE** Cité Internationale des Arts, Paris (FR)
- 2012 09 15 **BANDAGE** SECONDRoom, Antwerp (BE)
- 2012 04 21 **WOAD** MiddelheimMuseum Antwerp (BE)
- 2012 02 05 **3PINES SNOW BLUE** at +51°17'35.25, +4°41'25.68"
- 2011 05 01 **THE SUN EXERCISE** at +51°17'35.25, +4°41'25.68"
- 2011 04 24 **377 9"NAILS** M HKA Antwerp (BE)
- 2011 02 11 **ASH + EARTH** CC Strombeek (BE)
- 2010 12 19 **SNOW + FIRE** at +51°17'35.25, +4°41'25.68" (Westmalle BE)
- 2008 04 12 **THE TABLE EXERCISE** Lokaal_01 Antwerp (BE)

- 2005 09 23 **AVEN**, Seppenhuis Zoersel (BE)
 2003 04 12 **SURVIVAL KnIT**, Walter Van Beirendonck Store Antwerp (BE)
 2002 08 31 **HOUSE**, Gallery Voorkamer, beguinage Lier (BE)
 1999 09 10 **BODI, PRINTING THE WALL**, Nicc Antwerp (BE)

GROUP EXHIBITIONS

- 2016 **51°13'00.0"N +4°23'40.4"E_CONVERSATIONS** at Vlaanderenstraat 6 Antwerp (B), Marie Julia Bollansée with Els Vanden Meersch, Monali Meher, Ode de Kort, Inge Braeckman
- 2015 **LIVE/LIFE** installations & performances at Ledeborgh Ghent(BE), curated by Monali Meher
- 2014 **ANTHROPOCOSMOS** Maison de la Culture Namur (BE), curated by Adrien Grimmeau
BETWEEN WORLDS Westland Crematory Lochristy and St Niklaas (BE), curated by Roger D'Hondt
THREADS Mmka Museum Arnhem (NL), curated by Mirjam Westen
SKINS WorkPlace Antwerp (BE), curated by Agnes Nagygyörgy & Freija Van Esbroeck
- 2013 **!SHAME! (HIDE&SHOW)** Error One at Pianofabriek Brussels (BE), curated by Cel Crabeels and Ria Van Landeghem
ONE MORE TIME UNTO THE BREACH, MY FRIENDS, ONE MORE TIME, Lokaal_01, Breda (NL), curated by Fredrik Vergaert
- 2012 **FIGURES OF SPEECH** SECONDroom, Antwerp (BE), curated by Wim Wauman
VIDEO VIOLENCE. Optional commemoration and the future, Kunsthaus Dresden (G) curated by Konstanze Schuetze
THE FAR FUTURE IS NATURE Tetem Enschede (NL), curated by Phil Bloom
DE FENOMENALE FEMINATEEK VAN LOUIS PAUL BOON CC de Werf, Aalst (BE), curated by Jon & Ibe
- 2011 **10aCITY** Museum of Modern Art Artetage, Vladivostok (RU)
I AM HURT Entrepot Fictief, Gent (BE), curated by Astrid David
JONGE ZWERVERS IV Gent (BE), curated by Karen Dick
X, HIGHWAY TO REFLECTION CC Strombeek (BE) curated by Luk Lambrecht
- 2009 **KURYE International Videofestival** Istanbul (TU), curated by Irmak Arkman
DE FENOMENALE FEMINATHEEK VAN LOUIS PAUL BOON Antwerp (BE), curated by Jon & Ibe
- 2008 **VOLKSKRANT OOG** (NL), artist contribution 30-9-2008, curated by Babette Wagenvoort
OGEN-BLIK Gasthoven 2008 Aarschot (BE), curated by Lieve De Bruyn
THE CANVASCOLLECTIE Bozar Brussels (BE) curated by Dirk Snauwaert, Jan Boelen, Bart De Baere, Philippe van Cauteren, Philip Van Den Bossche.
- 2007 **BURNING MARL** Lokaal 01, Breda (NL), curated by Frederik Vergaert
NUDITY: GAME CONSOLE_VIII mediaforum of the 29th Moscow international Film Festival (RU) curated by Konstantin Bokhorov, Eve Sussman, Nina Czegledy, Victor Alimpiev
- 2005 **BETWEEN SKIN AND ORGASM** Bruges (BE), curated by Roland Patteeuw
LOCUS LOPHEM Kunsthalle Lophem (BE), curated by Roland Patteeuw
- 2002 **SISTER S.BEGUINA** gallery Voorkamer, Lier (BE), curated by Peter Morrens en Rik de Boe
- 2001 **ARGOS** festival, Brussels (BE)
- 2000 **TELENICC** artists confront television, Brussels (BE)
- 1999 **ILLUSION FREE SPACE FOREVER YOUNG** Nicc Antwerp (BE) curated by Gert Robijns & Franziska Lesák,

Selections

- 2000 The Pollock-Krasner Foundation Inc., New York (USA)
 1997 Community of Lint (B), price for sculpture

Residencies

- 2017 Artist in residence at Lasanaa/Nexus Kathmandu, Nepal (NP)
 2014 Artist in residence at 'What About Art', Mumbai (IN)
 2012 Artist in residence at Cité Internationale des Arts, Paris (FR)
 2001 Artist in residence at Fondacion Knecht-Drenth, Calossa d'En Sarrià (S)

CATALOGUES

Solo/

WHITE MATTERS 2013

limited edition, text Eva Steynen, translation in French Françoise Hivelin, photographs Jim Bollansée, Eva Steynen, Thierry Jorissen, Marie Julia Bollansée

INSTALLATION FOR 9 PERSONALITIES IN 1 BODY 2005

Dvd-edition Kunsthalle Lophem, text Roland Patteeuw and Krien Mohr, photo Ronald Stoops
 exhibition photography Maarten Patteeuw

MARIE JULIA BOLLANSÉE 1999

Elzenveld Antwerp, text Johan De Vos, Joseph Bollansée

Group/

Between Worlds Westland Crematory (B), text Roger D'Hondt, 2014

Anthropocosmos Maison de la Culture de la Province de Namur, text Adrien Grimmeau, 2014

Threads Museum Arnhem, text Mirjam Westen, photograph Jim Bollansée, grafisch ontwerp O.K.Parking, Arnhem, 2014

Vibrations Off the Format Honoré 5'O, Kristof De Clercq gallery Ghent, 2014

!Shame! (Hide&Show) Error One, Pianofabriek Brussels, Ria Van Landeghem, Joris Kritis, photo's Marc De Blicck, 2013

Lokaal_01 Breda Once more unto the breach, dear friends, once more, 2013

I am hurt vzw David. Texts Astrid David, Eef Cornelissen, Rolf Quagebuer, 2012

B-sides and rarities Lokaal_01, Frederik Vergaert, 2009

-10+2 ½ years voorkamer by Peter Morrens, Rik De Boe, Voorkamer Lier(B) 2009

Lokaal_01 Antwerpen 2008 text Frederik Vergaert, Koen Broucke en Jan Verpooten,

Gasthoven '08 Ogen-Blik realised by Lieve De Bruyn, by CC het Gasthuis Aarschot, 2008

De Canvascollectie 2008 text: Bert Anciaux, Johan Pas, Katrien Seeuws & Olivier Wille

Nudity_Game Console_VIII mediaforum of the 29th Moscow int. film festival, Moscow(R) 2007

Between Skin And Orgasm the alchemic body, Roland Patteeuw, Kunsthalle Lophem, 2005

Sister S. Beguin Artists and beguinages Voorkamer, Lier 2002, text Felix Timmermans, F.Van Reeth,

L. Lambrecht, M. Mees, and contributions of the artists. (photo Ronald Stoops)

Argos festival 2001 AV venue, survey of the recent Belgian artistic audiovisual production.

Illusion Free Space Forever Young Nicc Antwerp 2000, text Wim Peeters, Francizka Lesák

Telenicc 2000, artists confront television text Marie Anne Lanavère, Lennaart van Oldenborgh, Reggy Timmermans, Claudia Radulescu.

THANK YOU

Veeranganakumari Solanki Jamwal, Eva Steynen, Roger D'Hondt, Inge Braeckman
Marie Verdurmen, Kathe Christina Mayne, Luc Bosmans, Lies Caeyers, Sara Eelen

the Absent Audience, the collectors, the curators
Walter Van Beirendonck, Hilde Frunt, Liliane Dewachter, M HKA
Anneke Rombaut & Pieter De Maeyer† & sons, Riet & Jan Storms & family
Hedwig Deconinck & Perti Pesonen & family, Bea Matthys & Jo Crepain†
my colleagues at Hiberniaschool, Trappists Westmalle, De Dobbelhoeve
Jan Dries†, Anette De Keyser, Honoré d'O, Anne-Mie Van Kerckhoven
Eve Lemesle, Sneha Madiath & Ashwin Dias
Inge Grogard, Willaeyns family, Nadine & Karel, Claessens family
Nijo & Titia, Lieve De Bruyn, Lisbeth Wolfs & Jef Dierickx & sons
Ronald Stoops, Hadewych, Cynthia Vertessen, Bram Mishalle, Sebastien Baete
my teachers, my sisters & brothers, my nieces & nephews
Marie Van Ostaeyen†, Jef Hendrickx†, Julia Hendrickx†
Paula Anthonis† & Karel Bollansée
Mit Hendrickx & Mon De Schutter†
Anaïs Bollansée, Jim Bollansée, Pablo Bollansée, Joseph Bollansée†

COLOPHON**CREDITS**

all images © Marie Julia Bollansée unless another photographer is mentioned
 alle beelden © Marie Julia Bollansée tenzij een andere fotograaf vermeld is

TEXTS / TEKSTEN

Marie Julia Bollansée, Inge Braeckman, Veeranganakumari Solanki Jamwal, Roger D'Hondt, Eva Steynen

TEXT-EDITING (NL)

Luc Bosman

GRAPHIC DESIGN / GRAFISCHE VORMGEVING

Marie Verdurmen, Marie Julia Bollansée

COVER IMAGE / COVERBEELD

Marie Julia Bollansée

PRINTING / DRUK

Albe De Coker

paper cocoon silk 150 gr / cocoon offset 160 gr (100% recycled FSC)

PUBLISHED BY / UITGAVE

Eva Steynen.Deviation(s) Antwerpen

MARIE JULIA BOLLANSÉE TARPAULIN BLUE is published in the series Eva Steynen.Edition(s)

MARIE JULIA BOLLANSÉE TARPAULIN BLUE is uitgegeven in de serie Eva Steynen.Edition(s)

www.deviations.be

www.mariejuliabollansee.be

ISBN 9789082559507

This book is published in an edition of 500 copies of which the 25 first books are published in a special artist's edition. It was realised on the occasion of the solo show TARPAULIN BLUE Marie Julia Bollansée, at gallery EVA STEYNEN.DEVIATION(S), Zurenborgstraat 28, 2018 Antwerp, Belgium, where it was released on the opening night November, 10 2016; and on the occasion of the performance and installation ROBOT FACTORY at M HKA, Museum of Contemporary Art Antwerp, where it was presented on the evening of the performance November, 17 2016.

Dit boek is uitgegeven in een oplage van 500 exemplaren, waarvan de eerste 25 boeken in een speciale kunstenaars-editie. Het werd gerealiseerd naar aanleiding van de solotentoonstelling TARPAULIN BLUE Marie Julia Bollansée in galerie EVA STEYNEN.DEVIATION(S), Zurenborgstraat 28, 2018 Antwerpen, België, waar het werd voorgesteld op de vernissage 10 november 2016; en naar aanleiding van de performance en installatie ROBOT FACTORY in M HKA, Museum Hedendaagse Kunst Antwerpen, waar het gepresenteerd werd op de avond van de performance 17 november 2016.

© Marie Julia Bollansée 2016

© Eva Steynen.Deviation(s) 2016

© the authors

© the photographers

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted, in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any other information storage and re-trieval system, without the prior permission of the artist and the publisher.